

**UCHWAŁA Nr XXXIII/195/2017
RADY POWIATU SOKOŁOWSKIEGO
z dnia 19 grudnia 2017 r.**

**w sprawie uchwalenia Strategii rozwiązywania problemów
społecznych w Powiecie Sokołowskim na lata 2018 - 2022**

Na podstawie art. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1868) oraz art.19 pkt 1 w związku z art.16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej / Dz. U. 2017 poz. 1769 z późn. zm. / Rada Powiatu Sokołowskiego uchwala, co następuje :

§ 1

Uchwala się „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Sokołowskim na lata 2018-2022” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

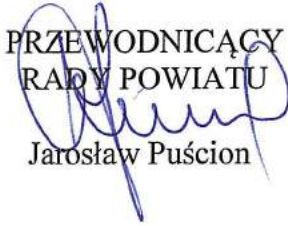
Odpowiedzialnymi za wykonanie uchwały czyni się Zarząd Powiatu i Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Witold Kosowski

**PRZEWODNICĄCY
RADY POWIATU**

Jarosław Puścion

Załącznik
do Uchwały XXXIII/195/2017
Rady Powiatu Sokołowskiego
z dnia 19 grudnia 2017r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU SOKOŁOWSKIEGO
NA LATA 2018 -2022**

SOKOŁÓW PODLASKI 2017

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Podstawy prawne i metodologia Strategii.....	5
1.1. Powiązanie Strategii z aktami prawnymi.....	5
1.1.1. Zgodność z krajowymi i lokalnymi strategiami.....	6
1.1.2. Zgodność z celami polityki społecznej w Unii Europejskiej.....	8
1.1.3. Ustawy regulujące system pomocy społecznej	8
1.2. Etapy tworzenia Strategii	9
2. Społeczno - gospodarcze uwarunkowania Strategii.....	10
2.1. Charakterystyka powiatu sokołowskiego	10
2.1.1. Położenie geograficzne	10
2.1.2. Demografia.....	12
2.1.3. Edukacja	13
2.1.4. Rynek pracy	14
2.1.5. Ochrona zdrowia.....	16
2.1.6. Kultura.....	20
2.2. Charakterystyka systemu pomocy społecznej.....	21
2.3. Organizacje pozarządowe.....	37
3. Diagnoza problemów społecznych wraz z analizą SWOT - wnioski końcowe	40
3.1. Analiza głównych problemów społecznych	40
3.1.1. Ubóstwo	40
3.1.2. Sieroctwo	41
3.1.3. Bezrobocie.....	46
3.1.4. Niepełnosprawność	48
3.1.6. Uzależnienia	57
3.2. Wyniki diagnozy potrzeb – perspektywa mieszkańców powiatu	58
3.3. Analiza SWOT dla Strategii	59
4. Misja i cele Strategii.....	67
5. Realizacja Strategii	77
5.1. Źródła finansowania Strategii	79
5.2. Termin realizacji.....	80
5.3. Monitoring i ewaluacja	80
Zakończenie	82

Autorzy opracowania: Dyrektor i pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim

Wprowadzenie

Przeobrażenia polityczno-gospodarcze zapoczątkowane w Polsce w 1989 roku, poza niekwestionowanymi osiągnięciami, przyniosły ze sobą liczne problemy społeczne. Aktywna polityka społeczna jest szansą na zmianę obecnego stanu rzeczy. Powszechnym narzędziem planowania i realizacji polityki społecznej na poziomie lokalnym (gmin i powiatów) są strategie i wynikającej z nich programy. Strategia powinna być wyrazem zintegrowanego planowania społecznego, a zarazem powinna określać sposób osiągania wyznaczonych celów przez sterowanie procesem rozwoju, integracji i szeroko rozumianej polityki społecznej. Kreowanie strategii, poprawne jej zaplanowanie, a następnie wdrożenie i monitoring rezultatów jest warunkiem *sine qua non* skutecznego prowadzenia współczesnej polityki społecznej.

Podstawowymi dokumentami planistycznymi w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym są gminne i powiatowe strategie rozwiązywania problemów społecznych na określonym terytorium. Obowiązek tworzenia powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), na mocy którego do zadań własnych powiatu należy *„opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”*. Zgodnie z zapisem art.112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, realizację Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim, koordynuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zatem dokumentem szczególnym. Zawierając bowiem założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym i zawiera rozwiązania o charakterze systemowym pozostającymi poza kompetencjami samorządu gminnego. Wyznaczone przez nią kierunki rozwoju i metody ich realizacji muszą też wpisywać się w regionalne strategie w tym zakresie oraz pozostawać w zgodzie z krajowymi i unijnymi założeniami polityki strukturalnej.

Nadrzędną korzyścią płynącą z opracowania i przyjęcia niniejszej strategii jest przede wszystkim nakreślenie wizji rozwoju i wyznaczenie kierunków rozwoju polityki społecznej do roku 2022. Jako dokument strategiczny będzie ona stanowiła bazę do opracowania

bardziej szczegółowych programów działania mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców powiatu, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu sokołowskiego jest wieloletnim dokumentem programowym określającym kierunki rozwoju polityki społecznej na terenie powiatu sokołowskiego na lata 2018-2022. W oparciu o aktualną diagnozę kwestii społecznych i określenie mocnych i słabych stron samorządu w przedmiotowej sprawie, zostały ustalone kierunki działań mające na celu poprawę sytuacji społecznej na własnym terenie, poprzez ustalenie głównych celów strategicznych oraz uszczegóławiających je celów operacyjnych, a także ustalenie konkretnych działań, które będą podejmowane

1. Podstawy prawne i metodologia Strategii

1.1. Powiązanie Strategii z aktami prawnymi

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi lokalny element polityki społecznej Państwa. Jest dokumentem, który określa oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem szczególnym. Zawierając bowiem założenia polityki społecznej uwzględniające kompetencje samorządu powiatowego, bierze pod uwagę przesłanki wynikające z sytuacji panującej na szczeblu gminnym. Dlatego też dokument przygotowany dla powiatu sygnalizuje problemy społeczne występujące w gminach wchodzących w jego skład, zawierając rozwiązania o charakterze systemowym pozostające poza kompetencjami samorządu gminnego.

Obowiązek tworzenia powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 1769), na mocy którego do zadań własnych powiatu należy *„opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”*.

Zgodnie z zapisem art.112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim koordynuje realizację Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Po okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim opracowanej na lata 2006-2016 nadszedł czas na wytyczenie nowych kierunków i zadań służących niwelowaniu niepożądanych zjawisk społecznych oraz wzmacnianiu mechanizmów dokonywania pozytywnych zmian. Dynamiczny rozwój gospodarczy przekłada się na rozwój społeczeństwa, ale również i na powstawanie nierówności społecznych co łączy się z bezrobociem, obniżaniem się zdrowotności, wzrostem

przestępczości, coraz większą dysfunkcją rodzin. Stąd też pojawia się potrzeba stworzenia takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających warunków społecznych. W związku z tym Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna określać kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy powiatu, konkretne działania mające na celu ich ograniczanie oraz zapobieganie im w przyszłości przy maksymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów i potencjału.

1.1.1. Zgodność z krajowymi i lokalnymi strategiami

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu sokołowskiego zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi, wśród których wskazać można:

-Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski to dokument przygotowany przez Zespół Zadaniowy d.s. Reintegracji Społecznej. Cele pracy nad Strategią określono jako pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Realizacja konkretnych działań prowadzić ma do następujących efektów:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powiatu sokołowskiego zgodne są z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej określonymi jako:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym;
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytu rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego;

- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych;
- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększenie liczby uczestników w Aktywnej Polityce Rynku Pracy – ALMP (z ang. Active Labor Market Policy);
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego;
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego.

-Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego określa priorytetowe dziedziny, których rozwój wpłynie na poprawę wizerunku województwa mazowieckiego, jak i na wzrost standardu życia jego mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego zgodna jest głównie z jej celem długookresowym 1.2, określonym jako: „Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunkach życia ludności w województwie”, oraz z celem: 1.4, zapisanym jako: „Wydłużenie życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz zmniejszenie rozpowszechniania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i uzależnień”. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego zgodna jest również ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego na gruncie następujących celów średniookresowych i operacyjnych: 2.1 Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne; z celem 2.2 zapisanym jako Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno – gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach; z celem 2.4 Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych oraz z celem 2.6 Poprawa stanu zdrowia mieszkańców województwa mazowieckiego.

-Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016-2025, która stanowi plan rozwoju powiatu, a poprzez wyznaczone cele strategiczne i cele szczegółowe, przyczynia się do rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu życia mieszkańców i ograniczenia problemów społecznych na terenie powiatu. W Strategii Rozwoju Powiatu Sokołowskiego określone zostały następujące cele strategiczne i cele szczegółowe, które dookreślają zapisy zawarte w celach nadrzędnych (strategicznym):

1. zrównoważona i konkurencyjna gospodarka
 - 1) rozwój gospodarczy w oparciu o lokalny potencjał
 - 2) poprawa atrakcyjności inwestycyjnej powiatu
 - 3) rozwój infrastruktury technicznej
2. aktywizacja mieszkańców i rozwój kapitału społecznego
 - 1) modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców
 - 2) kreowanie warunków do wzmocnienia kapitału społecznego
 - 3) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
3. rozwój turystyki w oparciu o zasoby środowiska przyrodniczego i kulturalnego
 - 1) zachowanie i ochrona wartości kulturowych
 - 2) wspieranie i rozwój turystyki aktywnej

Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych.

1.1.2. Zgodność z celami polityki społecznej w Unii Europejskiej

Strategia Lizbońska, a zwłaszcza jej konkretyzacja określona w Celach Nicejskich, sformułowanych jako:

- zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia.,
- pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych).

Mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.

1.1.3. Ustawy regulujące system pomocy społecznej

Dokumentami, które bezpośrednio regulują zadania i obowiązki w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są ustawy, stanowiące instrumentarium polityki społecznej. Akty te ustanawiają i definiują narzędzia polityki, do których zalicza się m. in. instrumenty prawne, finansowe, organizacyjne, kadrowe i czasowo-przestrzenne, instrumenty organizacji czasu wolnego. Narzędzia te mają wpływ na rozwiązywanie poszczególnych problemów i składają się na zakres rozwojowy powiatu jako jednostki administracyjnej. Wśród ustaw tych należy wymienić między innymi:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

1.2. Etapy tworzenia Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z kilku etapów:

- opracowanie diagnozy problemów społecznych występujących w powiecie sokołowskim, w tym na terenach poszczególnych gmin powiatu;
- opracowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim;
- konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim;
- przygotowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim.

2. Społeczno - gospodarcze uwarunkowania Strategii

2.1. Charakterystyka powiatu sokołowskiego

2.1.1. Położenie geograficzne

Powiat sokołowski położony jest w środkowo-wschodniej części województwa mazowieckiego i graniczy z pięcioma powiatami: ostrowskim, węgrowskim, siedleckim, wysokomazowieckim i siemiatyckim. Powiat ostrowski, węgrowski i siedlecki wchodzi w skład województwa mazowieckiego, natomiast powiat wysokomazowiecki i siemiatycki są częścią województwa podlaskiego. Powiat sokołowski zajmuje powierzchnię 1.131,17 km², tj. 3,2% ogólnej powierzchni województwa mazowieckiego i klasyfikuje go na 13 pozycji spośród 37 powiatów ziemskich w województwie mazowieckim.

Powiat sokołowski został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Sokołów Podlaski. W skład powiatu wchodzi ogółem 9 jednostek samorządowych – gmin: Bielany, Ceranów, Jabłonna Lacka, Repki, Sabnie, Sterdyń, gmina Sokołów Podlaski, miasto Sokołów Podlaski, miasto i gmina Kosów Lacki.

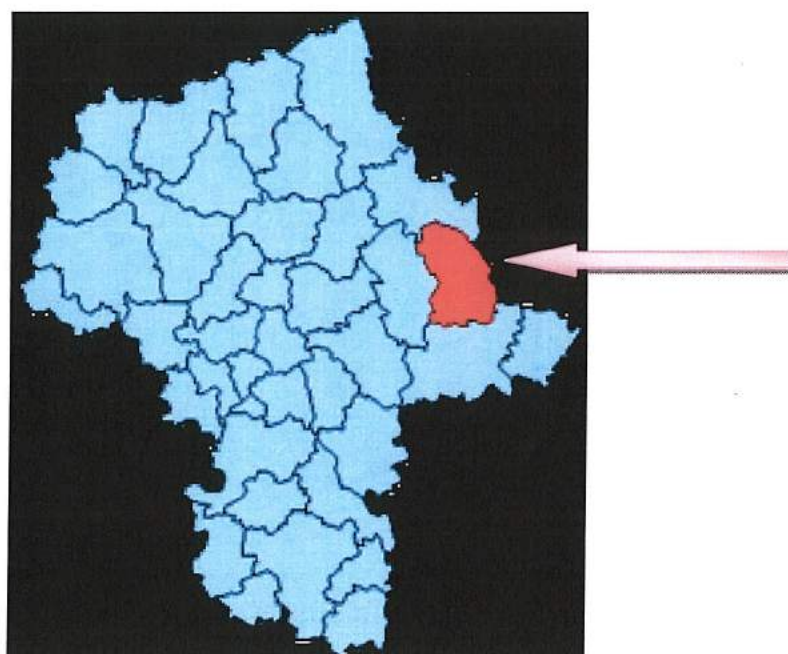
Ryc. 1. Herb powiatu sokołowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych.

Ryc. 2. Mapa powiatu sokołowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych.

Ryc. 3. Położenie powiatu sokołowskiego na mapie województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie zasobów internetowych.

2.1.2. Demografia

Powiat sokołowski zamieszkuje 55 600 osoby: 28 167 kobiety i 27 433 mężczyzn (2016r.). Gęstość zaludnienia w powiecie sokołowskim wynosi 49 osób na km².

Tabela nr 1. Ludność w poszczególnych gminach powiatu na koniec 2015 roku.

Gmina/miasto	Liczba mieszkańców						
	ogółem	kobiety	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny	gęstość zaludnienia (ludność na 1 km ²)	powierzchnia w km ²
Sokołów Podlaski – miasto	18 763	9 807	200	139	61	1072	18
Kosów Lacki – gmina miejsko-wiejska	6 276	3 090	63	105	-42	31	200
Sokołów Podlaski – gmina	6 061	2 933	58	61	-3	44	137
Sterdyń – gmina	4 142	2 064	35	70	-35	32	130
Jabłonna Lacka – gmina	4 663	2 417	47	57	-10	31	149
Sabnie – gmina	3 808	1 892	55	48	7	35	108
Bielany – gmina	3 695	1 815	35	47	-12	34	110
Repki – gmina	5 437	2 684	52	93	-41	32	168
Ceranów – gmina	2 307	1 121	21	50	-29	21	111
Powiat Sokołowski	55 152	27 823	566	670	-104	49	1 131

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela nr 2. Liczba ludności powiatu sokołowskiego w latach 2013-2015.

POWIAT SOKOŁOWSKI	LATA		
	2013	2014	2015
LUDNOŚĆ - OGÓŁEM	55 812	55 424	55 152
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	62,5	62,8	63,6
URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI	9,6	9,0	10,2
ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI	12,7	11,5	12,1
PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI	-3,1	-2,6	-1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela nr 3. Struktura wiekowa ludności powiatu sokołowskiego na koniec 2015 roku.

LUDNOŚĆ WEDŁUG WIEKU	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LICZBA MIESZKAŃCÓW W %
PRZEDPRODUKCYJNYM	9 694	17,6 %
PRODUKCYJNYM	33 713	61,1 %
POPRODUKCYJNYM	11 745	21,3 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

2.1.3. Edukacja

Zadania związane z edukacją i wychowaniem w powiecie sokołowskim realizuje sieć placówek oświatowych. Zgodnie z podziałem kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego, za prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów odpowiadają gminy, natomiast za szkolnictwo ponadgimnazjalne oraz szkoły specjalne powiat.

Powiat jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

- 1) I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Sokołowie Podlaskim,
- 2) Zespół Szkół Nr 1 im. K. K. Baczyńskiego w Sokołowie Podlaskim,
- 3) Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Sokołowie Podlaskim,
- 4) Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokołowie Podlaskim.

Na terenie powiatu sokołowskiego liczba placówek oświatowych w roku szkolnym 2016/2017 przedstawia się następująco:

- liczba przedszkoli - 24;
- liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 3;
- liczba szkół podstawowych - 26, w tym 1 szkoła podstawowa specjalna i 1 filia szkoły podstawowej w Telakach;
- liczba szkół gimnazjalnych - 15, w tym 1 specjalna;
- liczba szkół ponadgimnazjalnych - 6, w tym: w ramach zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Sokołowie Podlaskim działa Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna.

Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokołowie Podlaskim

Na terenie powiatu sokołowskiego funkcjonuje Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. W poradni zatrudnieni są psychologowie, logopedzi, pedagodzy, lekarz pediatra i psychiatra dziecięcy. Celem Poradni jest wspomaganie rozwoju psychofizycznego i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży, pomoc uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz udzielanie dzieciom i młodzieży, ich rodzicom lub opiekunom, nauczycielom i wychowawcom pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i rehabilitacyjnej. Poradnia realizuje swoje zadania przez prowadzenie działalności: diagnostycznej, terapeutycznej, doradczej i profilaktycznej.

W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wydawane są orzeczenia i opinie dla dzieci i uczniów uczęszczających do przedszkoli, szkół i ośrodków, mających siedzibę na terenie działania poradni. Zespoły orzekające wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego, wczesnego wspomaganie rozwoju, indywidualnego obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego. Poradnia proponuje szeroką ofertę zajęć terapeutycznych indywidualnych i grupowych. Poradnia współpracuje z innymi placówkami i instytucjami działającymi w interesie dziecka i szkoły.

Analizując powyższe informacje stwierdzić można, iż powiat sokołowski posiada dość dobrze rozwiniętą bazę edukacyjną.

2.1.4. Rynek pracy

Istotnym dla diagnozy lokalnego rynku pracy jest dostrzeżenie jego gospodarczej specyfiki. Na obszarze powiatu sokołowskiego przeważają tereny o charakterze rolniczym, więc podstawowym źródłem utrzymania ludności jest praca w rolnictwie. Okres transformacji

i przystosowywania gospodarki do struktur europejskich wpłynął w istotny sposób na przeobrażenia dokonujące się na terenach wiejskich. Likwidacja wielu zakładów pracy pozbawiła możliwości zarobkowania również ludność wiejską, powodując obciążenie rodzinnych gospodarstw rolnych nadmiarem siły roboczej oraz wzrost bezrobocia. Zjawisko to stało się impulsem do podejmowania działalności gospodarczej, ale nowo powstałe podmioty nie odtworzyły uprzedniej liczby miejsc pracy.

Stopień zagrożenia zjawiskiem bezrobocia nie jest jednakowy dla wszystkich. Pewne grupy osób są nieproporcjonalnie bardziej zagrożone pozostawaniem poza zatrudnieniem. Można stwierdzić, że są szczególnie „predestynowane” do znalezienia się bez pracy. Istnieją znaczne różnice pomiędzy bezrobociem poszczególnych grup społecznych, co w konsekwencji oznacza, że z punktu widzenia społeczno-ekonomicznego ludzie wobec bezrobocia nie są równi. Szanse na uzyskanie zatrudnienia są skorelowane nie tylko z kondycją gospodarki, która w okresie dobrej koniunktury pozwala na utrzymanie optymalnego poziomu zatrudnienia oraz sprzyja powstawaniu nowych miejsc pracy, ale w dużej mierze z cechami społeczno – gospodarczymi bezrobotnych. Powyższe zdają się jednoznacznie potwierdzać dane statystyczne dotyczące skali i struktury bezrobocia, które wskazują na zwiększone ryzyko bezrobocia wśród niektórych kategorii osób charakteryzujących się określonymi cechami.

Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 14 marca 2014r. zmieniła katalog osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Została zmieniona definicja osoby młodej, która obejmuje wszystkich do 30 roku życia (do 26 maja 2014r. – do 25 roku życia). To konieczna i potrzebna zmiana, bo wielu młodych ludzi uczy się coraz dłużej i później wychodzą na rynek pracy. Dzięki tej modyfikacji Urząd Pracy może pomóc większej grupie osób.

Od 1 stycznia 2015r., w statystyce rynku pracy, istnieje siedem kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- 1) długotrwale bezrobotni,
- 2) bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- 3) bezrobotni do 30 roku życia, w tym do 25 roku życia,
- 4) bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej,
- 5) bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia,
- 6) bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,

7) bezrobotni niepełnosprawni.¹

2.1.5. Ochrona zdrowia

W najszerszym zakresie opiekę zdrowotną nad mieszkańcami powiatu sprawuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokołowie Podlaskim zapewniając podstawową opiekę zdrowotną, opiekę specjalistyczną, szpitalną oraz długoterminową. Szpital Powiatowy w Sokołowie Podlaskim im. Zbigniewa Koprowskiego zapewnia chorym specjalistyczną opiekę w następujących oddziałach:

- Chirurgii Ogólnej
- Chorób Wewnętrznych
- Pediatryczny
- Neonatologiczny (Noworodkowy)
- Patologii Noworodka (Patologii i Intensywnej Terapii Noworodka i Niemowlęcia)
- Ginekologiczno-Położniczym
- Neurologiczny
- Nefrologicznym / Stacja Dializ
- Rehabilitacyjnym
- Anestezjologii i Intensywnej Terapii

Opiekę specjalistyczną zapewnia także Poradnia Specjalistyczna SP ZOZ w Sokołowie Podlaskim, w skład której wchodzi następujące poradnie:

- Okulistyczna
- Endokrynologiczna
- Rehabilitacyjna
- Chirurgiczna: Ortopeda, Proktolog
- Kardiologiczna
- Ginekologiczno – Położnicza
- Otolaryngologiczna
- Diabetologiczna
- Zdrowia psychicznego
- Nefrologiczna
- Leczenia uzależnień
- Logopedyczna

¹ Dane ze sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podlaskim w 2016r.

- Dermatologiczna
- Urologiczna
- Patologii Noworodka
- Neurologiczna
- Alergologiczna
- Reumatologiczna

W powiecie funkcjonują liczne przychodnie zdrowia zarówno publiczne jak i prywatne, które udzielają podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej.

Tabela nr 4. Świadczenia zdrowotne na terenie Powiatu Sokołowskiego – zakłady działające w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

Jednostka terytorialna	Miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych
Sokołów Podlaski (miasto)	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokołowie Podlaskim (Szpital, Przychodnia Rejonowa, Przychodnia Specjalistyczna), ul. Ks. Jana Bosko 5, 08-300 Sokołów Podlaski
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „OMEGA” ul. Węgrowska 5a, 08-300 Sokołów Podlaski
	Centrum Medyczne „STARÓWKA” Filia Nr 2 ul. Lipowa 5, 08-300 Sokołów Podlaski
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Arco Iris” ul. Gen. Andersa 11, 08-300 Sokołów Podlaski
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „OPTIMA” ul. Marii Skłodowskiej-Curie 14, 08-300 Sokołów Podlaski
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Max-Med” ul. Wolności 12, 08-300 Sokołów Podlaski
	SP ZOZ RM-MEDITRANS Pogotowie Ratunkowe, ul. Bartoszcza 5, 08-300 Sokołów Podlaski
Kosów Lacki (miasto i gmina)	Samodzielny Publiczny Ośrodek Zdrowia w Kosowie Lackim, ul. Kościelna 20 , 08-330 Kosów Lacki
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE”, ul. Słoneczna 7, 08-330 Kosów Lacki
	Przychodnia Rodzinna „STARÓWKA” Filia Nr 8, ul. Słoneczna 8, 08-330 Kosów Lacki
Sokołów Podlaski (gmina)	Wiejski Ośrodek Zdrowia w Czerwonce Czerwonka 53, 08-300 Sokołów Podlaski
	Wiejski Ośrodek Zdrowia w Skibniewie Skibniew 5, 08-300 Sokołów Podlaski
Jabłonna Lacka (gmina)	Przychodnia Rodzinna „STARÓWKA” Filia Nr 6 ul. Sienkiewicza 7, 08-304 Jabłonna Lacka
Repki (gmina)	Gminny Ośrodek Zdrowia w Repkach, ul. Parkowa 2, 08-307 Repki Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wyróżbach Wyróżby Podawce 23 A, 08-307 Repki

Bielany (gmina)	Centrum Medyczno-Diagnostyczne Przychodnia Zdrowia w Bielanachul. Podlaska 10, 08-311 Bielany
Sabnie (gmina)	Przychodnia Rodzinna „STARÓWKA” Filia Nr 5 ul. Główna 75, 08-331 Sabnie
Sterdyń (gmina)	Przychodnia Zdrowia w Sterdyni – Filia ul. Lipowa 1A, 08-320 Sterdyń
	Przychodnia Rodzinna „STARÓWKA” Filia Nr 7 ul. Seroczyńska 1, 08-320 Sterdyń
Ceranów (gmina)	Przychodnia Zdrowia w Ceranowie – Filia Ceranów 25, 08-322 Ceranów

Źródło: opracowanie własne.

Wszystkie z w/w zakładów świadczą usługi osobom niepełnosprawnym. Duże znaczenie dla osób niepełnosprawnych ma fakt, iż placówki służby zdrowia rozmieszczone są po całym powiecie co w znacznej mierze ułatwia im dostęp do pomocy medycznej.

Zakład Opiekuńczo-Lecniczy z siedzibą w SPZOZ w Sokołowie Podlaskim

Od dnia 2 marca 2013 roku Zakład Opiekuńczo-Lecniczy z Wyrożab został przeniesiony do budynku Szpitala Powiatowego w Sokołowie Podlaskim.

Zakład Opiekuńczo-Lecniczy z siedzibą w SPZOZ w Sokołowie Podlaskim jest placówką stacjonarną, zapewniającą podopiecznym czasową, całodobową opiekę pielęgniarstwa i lekarską, przeznaczony dla pacjentów, którzy ukończyli proces leczenia szpitalnego. Pacjenci ze względu na stan zdrowia wymagają świadczeń pielęgnacyjnych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz kontynuacji leczenia, a nie wymagających hospitalizacji w oddziale szpitalnym. Do Zakładu Opiekuńczo-Lecniczego przyjmowani są pacjenci posiadający ubezpieczenie, pobierający renty, emerytury lub korzystający z dofinansowania pomocy społecznej.

Dzienny Dom Opieki Medycznej w Sokołowie Podlaskim

W dniu 25.07.2016 r. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej podpisał Umowę z Ministerstwem Zdrowia o dofinansowanie projektu POWR.05.02.00-00-0089/15-00: Utworzenie Dziennego Domu Opieki Medycznej w Sokołowie Podlaskim – pomoc osobom niesamodzielnym poprzez zintensyfikowanie działań w zakresie poprawy jakości życia w powiecie sokołowskim w ramach programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Grupą docelową w projekcie są mieszkańcy powiatu sokołowskiego, pacjenci bezpośrednio po przebytej hospitalizacji, których stan zdrowia wymaga wzmożonej opieki

pielęgniarskiej, nadzoru nad terapią farmakologiczną, kompleksowych działań usprawniających i przeciwdziałających postępującej niesamodzielności oraz wsparcia i edukacji zdrowotnej, a także doradztwa w zakresie organizacji opieki i leczenia osoby niesamodzielnej, a także pacjenci, którym w okresie ostatnich 12 miesięcy udzielone zostały świadczenia zdrowotne z zakresu leczenia szpitalnego – łącznie 90 osób (kobiet i mężczyzn, w tym min. 75% osób pow. 65 r.ż. – 68 osób). Są to osoby, których stan zdrowia nie pozwala na pozostawanie wyłącznie pod opieką podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, a jednocześnie nie wymagają całodobowego nadzoru lekarskiego i pielęgniarskiego realizowanego w trybie stacjonarnym, którzy w ocenie skala poziomu samodzielności (skala Barthel) otrzymali 40-65 punktów. Osoby te muszą mieć prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr. 164, poz. 1027, z późn. zm.).

Ze wsparcia wyłączone będą osoby:

1. korzystające ze świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej,
2. opieki paliatywnej i hospicyjnej oraz rehabilitacji leczniczej, w warunkach ośrodka lub oddziału dziennego oraz w warunkach stacjonarnych,
3. osoby, w przypadku których podstawowym wskazaniem do objęcia ich opieką jest zaawansowana choroba psychiczna/otępienie lub uzależnienie (korzystające ze świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień).

Baza Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w Sokołowie Podlaskim

Dnia 24 listopada 2016 roku nastąpiło otwarcie tymczasowej bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego przy Alei 550-lecia w Sokołowie Podlaskim. Dyżury załogi Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego będą pełnione codziennie od wschodu do zachodu słońca (jednak nie wcześniej niż od godziny 7 i nie dłużej niż do godziny 20). Skład załogi śmigłowca ratunkowego to: pilot, ratownik medyczny/pielęgniarz i lekarz.

Baza LPR ma służyć przede wszystkim poprawie dostępności do Śmigłowcowej Służby Ratownictwa Medycznego w wybranych rejonach Polski. W praktyce ma to służyć skróceniu czasu udzielenia pomocy medycznej w przypadku nagłego zdarzenia oraz konieczności przetransportowania osób poszkodowanych do szpitala. Pogotowie będzie świadczyło szybką specjalistyczną usługę transportu medycznego dla osób głównie

z wielonarządowymi urazami ciała, poparzeniami, obrzękami płuc, itp. o specjalistycznych ośrodków (Centrów) w Warszawie.

Lokalizacja bazy Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w mieście Sokołów Podlaski ma na celu zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców Polski wschodniej. Podejmując decyzje o lokalizacji wzięto pod uwagę przygotowanie straży pożarnych z terenu powiatu sokołowskiego. W zakresie współpracy dotyczącej startu śmigłowca i sprowadzenia go na ziemię zostało przeszkolonych 220 strażaków, w tym 43 z Państwowej Straży Pożarnej. Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Sokołowie Podlaskim będzie obsługiwać teren w promieniu około 60 km.

Elementami nowo otwartej bazy tymczasowej: są namiot do hangarowania śmigłowca, płyta przedhangarowa, TLOFL-miejsce postoju śmigłowca, cysterna oraz pomieszczenia operacyjne w zabudowie kontenerowej. Budowa bazy tymczasowej sfinansowana została przez Lotnicze Pogotowie Ratunkowe. Będzie ona funkcjonować do czasu wybudowania bazy docelowej, którą sfinansuje Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego. Bazę docelową będzie stanowił budynek o kubaturze kilkuset metrów kwadratowych, w skład którego wejdą pomieszczenia operacyjno-socjalne, magazyny medyczne i techniczne, a także hangar dla śmigłowca.

2.1.6. Kultura

Zadania powiatu w sferze kultury obejmują:

1. sprawowanie mecenatu nad działalnością kulturalną polegającego na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz na ochronie dziedzictwa kultury,
2. ustanawianie i przyznawanie nagród za osiągnięcie w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury,
3. przyznawanie stypendiów osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem i ochroną dóbr kultury,
4. tworzenie powiatowych instytucji kultury,
5. organizowanie i prowadzenie powiatowej biblioteki publicznej,
6. zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury,
7. ochrona dóbr kultury w zakresie przewidzianym ustawą 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury oraz innymi przepisami,

8. podejmowanie działań ochronnych oraz uwzględnianie zadań ochrony zabytków w wydawanych przepisach.

Domy Kultury:

- Sokołowski Ośrodek Kultury w Sokołowie Podlaskim,
- Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury w Kosowie Lackim,
- Gminny Ośrodek Kultury w Jabłonie Lackiej,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Sterdyni,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Repkach.

Biblioteki:

- Miejska Biblioteka Publiczna w Sokołowie Podlaskim,
- Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Kosowie Lackim,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sokołowie Podlaskim z siedzibą w Skibniewie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Repkach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sabniach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Ceranowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Jabłonie Lackiej,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sterdyni,
- Biblioteka Publiczna w Bielanach,
- Biblioteka Pedagogiczna im. H. Radlińskiej w Siedlcach, Filia w Sokołowie Podlaskim.

Źródło: dane własne.

2.2. Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach

zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna na poziomie powiatu jest realizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej z poszczególnych gmin. W sieci powiatowych jednostek pomocowych ważną rolę odgrywają również inne instytucje i organizacje pozarządowe niosące pomoc m. in.: Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Wirowie, Dom Pomocy Społecznej dla kobiet przewlekłe somatycznie chorych w Jabłonie Lackiej, Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Drohiczyńskiej w Sokołowie Podlaskim, Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokołowie Podlaskim oraz Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach. Powyższe działania wspierane są również przez: sąd, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły, stowarzyszenia, fundacje.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim utworzone na mocy Uchwały Nr V/24/99 Rady Powiatu w Sokołowie Podlaskim z dnia 25 lutego 1999 r. jest jednostką organizacyjną powiatu sokołowskiego powołaną do realizacji zadań własnych, jak i zadań administracji rządowej zleconych do realizacji Powiatowi.

Zadania PCPR wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

1. Zadania powiatu realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

1. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka-po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
3. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalistyczne

- ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
4. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
 5. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
 6. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
 7. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 8. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
 9. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
 10. szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
 11. doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
 12. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
 13. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
 14. sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
 15. utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

2. Zadania Powiatu z zakresu administracji rządowej realizowane przez PCPR:

1. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy,

ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

2. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

3. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

4. udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.

Zadania PCPR wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

1. opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

a) rehabilitacji społecznej,

b) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;

2. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;

3. opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;

4. współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób;

5. dofinansowanie ze środków PFRON do:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,
- kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Zadania PCPR wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Zadania Powiatu określone w art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
2. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo- wychowawczych;
3. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
4. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
5. prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
6. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
7. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej,
w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia;
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
8. wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
9. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
10. prowadzenie rejestru danych, o których mowa w art. 46;
11. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
12. finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo - wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne;

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego;

13. sporządzenie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;

14. przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

2. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez Powiat zgodnie z art. 181 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187 a ust. 1;

2. finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3;

3. finansowanie dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a.

3. Zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określone w art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnieniu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

4. zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

5. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
6. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
7. zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
8. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
9. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
10. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
11. zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
12. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
13. prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
14. przeprowadzenie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
15. zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
16. zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

17. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
18. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
19. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Zadania PCPR wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

1.1. Zadania własne powiatu wynikające z art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

1.2. Zadania powiatu z zakresu administracji rządowej wynikające z art. 6 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim prowadzi specjalistyczne poradnictwo rodzinne, które obejmuje pomocą psychologiczną i prawną wszystkich potrzebujących wsparcia mieszkańców powiatu sokołowskiego.

W ramach punktu specjalistycznego poradnictwa rodzinnego zatrudnieni specjaliści świadczą nieodpłatne porady i usługi doradcze w formie dyżurów.

Tabela nr 5. Liczba porad dla osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w poszczególnych latach.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba porad	421	342	324	353	200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PFRON powstał na mocy ustawy o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9 maja 1991 roku. Obecna działalność Funduszu opiera się na ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 roku. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest państwowym funduszem celowym wspierającym działania na rzecz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Środki PFRON przeznacza się na finansowanie zadań przewidzianych ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a w szczególności na:

1. zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez PCPR określone w art. 35a ust. 1 pkt. 4, 5, 7 i 8 ustawy,
2. zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy określone w art. 35a ust. 1 pkt. 9-9b, 10-13 ustawy.

Zadania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych są realizowane na podstawie przyjętego Uchwałą nr XXVIII/226/2013 Rady Powiatu Sokołowskiego z dnia 19 grudnia 2013 roku „Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich integracji ze społeczeństwem lokalnym na lata 2013-2018”.

W zakresie zadań finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zrealizowało w latach 2014-2016 następujące zadania przedstawione w tabeli:

Tabela nr 6. Środki finansowe przeznaczone na rehabilitację społeczną w powiecie w latach 2014-2016.

Środki finansowe przeznaczone na:	2014		2015		2016	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania
dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	36	44.230,00-zł.	39	50.591,00-zł.	62	72.406,00-zł.
dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	-	-	23	43.022,00-zł.	28	78.939,00-zł.
dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	237	252.881,00-zł.	273	286.365,00-zł.	230	212.061,00-zł.
Razem	273	297.111,00-zł.	335	379.978,00-zł.	320	363.406,00-zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Na rehabilitację społeczną przeznaczono w 2015 roku środki w łącznej wysokości: 868.246,00 –zł.

Koszt utrzymania Warsztatu Terapii Zajęciowej w 2015 roku wyniósł: 542.520,00 zł, w tym: środki finansowe PFRON – 488.268,00 zł., środki powiatu sokołowskiego – 54.252,00 zł.

Koszt utrzymania Warsztatu Terapii Zajęciowej w 2016 roku wyniósł: 586.520,00 zł, w tym: środki finansowe PFRON – 527.868,00 zł., środki powiatu sokołowskiego – 58.652,00 zł.

Programy PFRON realizowane przez powiat:

Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”

Powiat sokołowski od 2012 roku realizuje pilotażowy program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Jednostką organizacyjną wyznaczoną do realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

„Program wyrównywania różnic między regionami III”

Rada Nadzorcza Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uchwałą nr 16/2015 z dnia 21 października 2015 roku zatwierdziła **„Program wyrównywania różnic między regionami III”**. Realizatorem programu są odpowiednio jednostki samorządu wojewódzkiego i powiatowego, które przyjmą zaproszenie do uczestnictwa w programie oraz Oddziały PFRON.

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo-doradczym Starosty, stanowiącym forum współpracy przedstawicieli organów samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych. Rada działa na podstawie art. 44b ust 1 i art. 44c ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2003r. w sprawie organizacji oraz trybu działania wojewódzkich i powiatowych społecznych rad do spraw osób niepełnosprawnych. Do zakresu działania Rady należy:

1. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
2. opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
3. ocena realizacji programów;
4. opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Kadencja Rady trwa 4 lata. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2019 została powołana Zarządzeniem nr 64/2015 Starosty Sokołowskiego z dnia 31 grudnia 2015r.

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Na terenie powiatu sokołowskiego nie funkcjonuje *Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności*. Zgodnie z zawartym porozumieniem między powiatami, od dnia 01.01.2000r. sprawy z zakresu orzekania o niepełnosprawności z terenu powiatu sokołowskiego są rozpatrywane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności realizuje zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeka do następujących celów pozarentowych:

- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia - korzystanie z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy (specjalistycznego), możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (w tym własna działalność gospodarcza i rolnicza), możliwość korzystania ze szkoleń i przywilejów pracowniczych z tytułu niepełnosprawności (np. skrócony dzień pracy),
- rehabilitacji społecznej – wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne; likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się; dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- uzyskania świadczeń z pomocy społecznej (różnego rodzaju zasiłki),
- korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, np.: ulgi na przejazdy kolejowe, autobusowe, telefony,
- uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego,
- inne uprawnienia (np. legitymacja osoby niepełnosprawnej, karta parkingowa, prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju itp.).

Organizator Pieczy Zastępczej

Dnia 01 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.). Zgodnie z w/w ustawą Starosta Powiatu Sokołowskiego wyznaczył Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie jako Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie powiatu sokołowskiego.

Zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynikają z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.) i mają charakter promocyjny, szkoleniowy, organizacyjny, pomocowy, opiniotwórczy, sprawozdawczy oraz wspierający rodziny zastępcze. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej ma za zadanie pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, promowanie tej formy pieczy zastępczej, kwalifikowanie, szkolenie i przygotowywanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ma za zadanie prowadzenie poradnictwa, wsparcia i pomocy osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, ich dzieciom oraz dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Zgodnie z założeniami w/w Ustawy, funkcjonujące na terenie powiatu sokołowskiego rodziny zastępcze powinny zostać objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego wyznacza Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim zatrudnia 2 koordynatorów.

Współfinansowanie pieczy zastępczej przez gminy

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej, częściowo ponosi wydatki związane z utrzymaniem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osobom niepełnosprawnym, chorym i starszym przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Na terenie powiatu sokołowskiego całodobową opiekę dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i osób przewlekle somatycznie chorych zapewniają dwa domy pomocy społecznej:

1) **Dom Pomocy Społecznej w Wirowie – placówka koedukacyjna dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie**, który został przejęty przez Powiat z dniem 01.01.1999 r. W w/w DPS jest 104 miejsca statutowe (liczba miejsc statutowych była zwiększana trzykrotnie: od lipca 1999 r. z 95 na 97, oraz od kwietnia 2000 r. z 97 na 100 oraz od 28 listopada 2007 r. ze 100 na 104).

Wojewoda Mazowiecki Decyzją Nr 3/2007 z dnia 12.01.2007r. znak WPS.II.AG/9013/14/07 wydał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Wirowie, dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Zezwolenie zostało wydane na czas nieokreślony. Dom zgodnie z w/w decyzją został zarejestrowany w wojewódzkim rejestrze domów pomocy społecznej pod pozycją 18.

Mieszkańcami Domu są osoby dorosłe, kobiety i mężczyźni o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej.

Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej w Wirowie mają zapewnioną całodobową opiekę, usługi rehabilitacyjne, urozmaiconą terapię zajęciową, opiekę medyczną i pielęgnacyjną, możliwość zaspakajania potrzeb religijnych i kulturalnych.

Dom znajduje się w oddalonej od Sokołowa Podlaskiego o około 25 km niewielkiej wiosce Wirów z dala siedzib ludzkich, ale w bliskim sąsiedztwie kościoła parafialnego, w którym potrzeby religijne zaspakajają mieszkańcy Domu. Położony jest na pięknej skarpie nadbużańskiej wśród przepięknej przyrody na niewielkim wzniesieniu po lewej stronie rzeki Bug, co łącznie sprawia, że miejsce to niewątpliwie charakteryzuje się niepowtarzalnym klimatem. Na 31 grudnia 2015 roku w Dom Pomocy Społecznej w Wirowie zamieszkiwało 99 osób, a stan na koniec 2016 roku wynosił 96 mieszkańców.

2) Dom Pomocy Społecznej w Jabłonnii Lackiej - dla kobiet przewlekle, somatycznie chorych (prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek). Dom dysponuje 70 miejscami statutowymi.

Wojewoda Mazowiecki Decyzją Nr 3/2009 z dnia 12.01.2009r. znak WPS.II.AG/9013/15/08 wydał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim w Jabłonnii Lackiej przy ul. Długiej 2, dla kobiet przewlekle somatycznie chorych. Zezwolenie zostało wydane na czas nieokreślony. Dom zgodnie z w/w decyzją został zarejestrowany w wojewódzkim rejestrze domów pomocy społecznej pod pozycją 55.

Dom funkcjonuje nieprzerwanie i służy potrzebującym od 1938 r. Dom usytuowany jest w niewielkiej odległości od zabudowań. Jego lokalizacja w sąsiedztwie pól i lasów oraz znajdujący się w najbliższym otoczeniu ogród zapewniają mieszkankom ciszę i stały kontakt z naturą. Teren Domu – 1,5 ha jest ogrodzony a mieszkanki mogą bezpiecznie spacerować i korzystać ze sprzętu rekreacyjnego przez cały rok. Budynek posiada podjazd dla wózków inwalidzkich, dwie windy, system alarmowo-przeciwpożarowy oraz system przyzywawczo-alarmowy przy każdym łóżku. Pokoje są; dwu i trzy osobowe, wyposażone w sprzęt TV oraz system nagłośnienia. Mieszkanki w zależności od ich potrzeb mają możliwość korzystania z: kaplicy, terapii zajęciowej, biblioteki, świetlicy, sali video, fizykoterapii, pokoju ciszy oraz wyjść na świeże powietrze.

Okolica przyciąga pięknem krajobrazu i czystością naturalnego środowiska. Typowo rolniczy charakter gminy zapewnia mieszkańcom czyste, zdrowe powietrze i stały kontakt z naturą. W DPS w Jabłonnii Lackiej na 31 grudnia 2015 r. było 58 mieszanek, a stan na koniec grudnia 2016 r. również wynosił 58 mieszanek.

Warsztat Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) został utworzony 15 grudnia 2008 roku, a swoją działalność rozpoczął od 29 grudnia 2008 roku. Jednostką organizacyjną powołującą Warsztat jest Caritas Diecezji Drohiczyńskiej, ul. Kościelna 10, 17-312 Drohiczyn. Warsztat mieści się w Sokołowie Podlaskim przy ul. Lipowej 84 w Domu Miłosierdzia. Placówka obejmuje wsparciem dziennym 33 osoby niepełnosprawne między 18 a 50 rokiem życia zamieszkałe na terenie powiatu sokołowskiego. Uczestnicy warsztatu to osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności i posiadające w swoim orzeczeniu o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja celów terapeutycznych odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej zmierzających do rozwijania:

- 1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- 2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań. W warsztacie działa rada programowa, która dokonuje okresowej oraz, nie rzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:

- 1) podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy,
- 2) potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie,

- 3) przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy, albo okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia, albo okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia.

Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków PFRON, samorządu terytorialnego lub innych źródeł.

Ośrodki pomocy społecznej

Ośrodki pomocy społecznej są to jednostki organizacyjne, wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie. Zajmują się między innymi przyznawaniem pomocy rzeczowej i finansowej osobom i rodzinom, zapewnieniem schronienia, posiłku, miejsc w ośrodkach wsparcia, świadczenia usług opiekuńczych. W ramach swej działalności ośrodki podejmują również współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim, np. przy umieszczaniu osób w domach pomocy społecznej.

Na terenie powiatu sokołowskiego funkcjonuje 9 ośrodków pomocy społecznej:

- Centrum Pomocy Socjalnej w Sokołowie Podlaskim,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kosowie Lackim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielanach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sabniach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sterdyni,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ceranowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Repkach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonnie Lackiej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Podlaskim.

2.3. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe działają w sferach, których państwo z racji ograniczeń instytucjonalnych lub finansowych nie może dostatecznie objąć swym wpływem. Są to takie dziedziny jak pomoc społeczna, edukacja, kultura, zdrowie czy ekologia.

Organizacje pozarządowe o profilu społecznym najczęściej działają na rzecz następujących grup osób: dzieci i osób chorych lub niepełnosprawnych, rodzin niepełnych

i wielodzietnych, bezdomności, bezrobocia, ubóstwa, uzależnień, czy osób opuszczających zakłady karne.

Organizacje pozarządowe nie prowadzą działalności nastawionej na zysk. Funkcjonowanie ich uzależnione jest więc od pomocy finansowej, jaką otrzymują m.in. ze strony biznesu, osób prywatnych, fundacji kapitałowych, międzynarodowych funduszy.

Zasoby pieniężne, jakie przekazują organizacjom te podmioty, pozwalają im prowadzić działalność statutową, rozwijać się oraz wzmagają poczucie bezpieczeństwa i stabilności.

W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie współpracuje z organizacjami pozarządowymi o profilu społecznym w celu poszerzenia form pomocy osobom potrzebującym.

Został opracowany bank informacji o organizacjach z uwzględnieniem profilu ich działalności, z którego wynika, iż na terenie powiatu sokołowskiego funkcjonuje bardzo mało organizacji pozarządowych w szeroko rozumianej pomocy społecznej oraz organizacje kombatanckie. Większość tych organizacji działa na rzecz konkretnej grupy osób.

Wśród nich są także organizacje zarejestrowane, ale bierne, nie prowadzące aktywnej działalności.

Tabela nr 7. Organizacje pozarządowe w powiecie sokołowskim.

Nazwa organizacji	Adres	Telefon	Powiat	Zakres działalności	Uwagi
Caritas Diecezji Drohiczyńskiej przy Parafii Konkatedralnej	08-300 Sokołów Podl. ul. Skwer NMP 1	781-28-19	sokołowski	ubóstwo	
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Drohiczyńskiej	08-300 Sokołów Podl. ul. Skwer NMP 1	787-37-40	sokołowski	kulturalno - wychowawcza	
Dom Pomocy Caritas - Miłosierdzie	08-300 Sokołów Podl. ul. Lipowa 84	787-37-40	sokołowski	ubóstwo	
Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy	08-300 Sokołów Podl. ul. Oleksiaka Wichury 3	781-27-22	sokołowski	ubóstwo	
Polski Związek Głuchych Punkt Rehabilitacyjno Konsultacyjny w Sokołowie Podlaskim	08-300 Sokołów Podl. ul. M. C. Skłodowskiej 18a	632-86-94 /Siedlce/	sokołowski	niepełnosprawność	dzieci

Polski Związek Niewidomych Okręg mazowiecki, Koło Sokołów Podlaski	08-300 Sokołów Podl. ul. Wolności 21	781-20-93	sokołowski	niepełnosprawność	
„SALOS” Salezjańska Organizacja Sportowa	08-300 Sokołów Podl. ul. Sadowa 2	787-79-53	sokołowski	kulturalno - wychowawcza	
Towarzystwo Salezjańskie	08-300 Sokołów Podl. ul. Sadowa 2	787-79-53	sokołowski	wspomaganie rodzin	
„ORATORIUM” Stowarzyszenie Oratorium im. bł Filipa Rinaldiego	08-300 Sokołów Podl. ul. Sadowa 2	781-27-42	sokołowski	światlica dla młodzieży	
Akcja Katolicka	08-300 Sokołów Podl. ul. Sadowa 2	787-22-50	sokołowski	wspomaganie rodzin	
Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego im. Janusza Korczaka	08-300 Sokołów Podl. ul. Kościuszki 11	787-26-57	sokołowski	kulturalno-oświatowa	
„Dom Zakonny Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki (Siostry Salezjanki)	08-300 Sokołów Podl. ul. Kosowska 26	781-23-72	sokołowski	światlica dla dzieci	

PCPR prowadzi i nadal będzie prowadził współpracę z organizacjami pozarządowymi w celu poszerzania form pomocy społecznej osobom najbardziej potrzebującym oraz będzie prowadził inicjujące i wspierające powstawanie nowych organizacji i grup samopomocowych.

Powiat sokołowski zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, co roku uchwała Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Jednym z podstawowych celów programu jest efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w realizacji zadań powiatu w dziedzinach:

- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,

- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- edukacji, oświaty i wychowania,
- wypoczynku dzieci i młodzieży,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- turystyki i krajoznawstwa,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa.

3. Diagnoza problemów społecznych wraz z analizą SWOT - wnioski końcowe

3.1. Analiza głównych problemów społecznych

3.1.1. Ubóstwo

Ubóstwo jest złożonym zjawiskiem społecznym, przybierającym różne formy. Może przejawiać się ono brakiem zasobów finansowych, materialnych, głodem, brakiem godnego miejsca zamieszkania. Złożony charakter zjawiska ubóstwa wiąże się również z tym, iż zazwyczaj dysfunkcji tej towarzyszą inne problemy, tj. bezrobocie, niepełnosprawność, czy uzależnienia. Ubóstwo można postrzegać w kategoriach ilościowych (wspomniane niskie dochody), jak i jakościowych (słabsze wykształcenie, gorsze warunki mieszkaniowe).

Kwalifikując klientów Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej do grupy ludzi ubogich, za główne kryterium przyjmuje się wysokość dochodów danego gospodarstwa domowego. Ubóstwo jest więc zatem określane nie na zasadzie funkcjonowania w warunkach charakterystycznych dla ubóstwa, lecz z odpowiednio niskimi źródłami finansowymi. Należy jednak pamiętać, iż ubóstwo jest następstwem długotrwałego pozostawania bez odpowiedniej ilości środków finansowych, zapewniających godny byt, pozwalający zaspokoić wszystkie elementarne potrzeby ludzkie.

Rodziny mogą liczyć na szereg świadczeń pieniężnych, które pomogą utrzymać stabilne warunki finansowe w ich gospodarstwie domowym i uniknąć szeroko pojętego ubóstwa. Wśród nich wymienić można m.in. zasiłek rodzinny oraz, wypłacane od roku 2016, świadczenie rodzicielskie oraz świadczenie wychowawcze „500+”. Poniżej przedstawiamy zestawienie liczbowe osób, które skorzystały z w/w świadczeń na przełomie lat 2013-2016 w powiecie sokołowskim.

Tabela nr 8. Świadczenie rodzicielskie, zasiłek rodzinny i program „500+” w powiecie sokołowskim w latach 2013 - 2016.

Rodzaj pomocy	2013	2014	2015	2016
	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób
Świadczenie rodzicielskie	0	0	0	151
Zasiłek rodzinny	4694	4401	4246	4654
„500+”	0	0	0	5816

Źródło: dane udostępnione przez ośrodki pomocy społecznej z powiatu sokołowskiego.

Jak pokazuje powyższe zestawienie, liczba osób potrzebujących pomocy finansowej jest wciąż duża.

3.1.2. Sieroctwo

Sieroctwo należy zaliczyć do zjawisk bezpośrednio związanych z funkcjonowaniem rodziny i towarzyszących człowiekowi od momentu wyodrębnienia rodziny jako komórki życia społecznego. Jest zjawiskiem biopsychospołecznym, wyrażającym się układem stosunków między rodzicami, a dziećmi. Sieroctwo dzielimy na sieroctwo naturalne i społeczne. O sieroctwie naturalnym mówimy wówczas, gdy oboje rodzice dziecka nie żyją. Sieroctwo społeczne polega na tym, że dziecko jest pozbawione normalnego środowiska rodzinnego. Sieroty społeczne głównie pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, gdzie panuje niewłaściwa atmosfera lub konflikty rodzinne. Występują błędy wychowawcze popełniane przez rodziców, brak przyjmowania odpowiedzialności za dzieci, zerwane więzi uczuciowe między członkami rodziny, a w szczególności w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa także zła sytuacja mieszkaniowa, materialna oraz narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

Formą pomocy dzieciom, które są pozbawione opieki rodzicielskiej jest umieszczenie ich w pieczy zastępczej. O umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej decyduje sąd. Piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Dzieci z unormowaną sytuacją prawną zgłaszane są do procesu adopcyjnego.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie: placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. Na terenie powiatu sokołowskiego nie ma żadnych tego typu placówek. Dzieci z terenu powiatu, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nieletnich w Sokołowie Podlaskim, były kierowane do placówek opiekuńczo-wychowawczych i umieszczane w tego typu placówkach działających na terenie innych powiatów. Dzieci z terenu powiatu sokołowskiego przebywały w: Domu na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach (Powiat Ziemski Siedlce), Domu Dziecka „Dom Pod Kasztanami” w Siedlcach (Powiat Grodzki Siedlce), Dom Dziecka „Julin” w Kaliskach (powiat węgrowski) oraz w części interwencyjnej Ośrodka Pomocy Dziecku Zielone Izdebno (powiat garwoliński).

Tabela nr 9. Liczba dzieci z powiatu sokołowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2014-2016.

Nazwa placówki	2014		2015		2016	
	Liczba dzieci, które przebywały w ciągu roku	Liczba dzieci według stanu na koniec roku	Liczba dzieci, które przebywały w ciągu roku	Liczba dzieci według stanu na koniec roku	Liczba dzieci, które przebywały w ciągu roku	Liczba dzieci według stanu na koniec roku
Dom Dziecka w Kisielanach	3	3	5	5	5	5
Dom Dziecka „Dom pod Kasztanami” w Siedlcach	4	1	2	2	2	2
Dom Dziecka Julin w Kaliskach	4	3	3	1	1	1
Ośrodek Pomocy Dziecku Zielone Izdebno (część interwencyjna)			1	0		
Razem	11	7	11	8	8	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Rodzinna piecza zastępcza sprawowana jest w formie: rodziny zastępczej spokrewnionej, rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej, w tym zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowej specjalistycznej oraz rodzinnego domu dziecka. Rodzina zastępcza to rodzina, która z założenia krótkoterminowo opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić bezpieczeństwa i opieki. Na terenie powiatu sokołowskiego funkcjonują tylko rodziny zastępcze spokrewnione i rodziny zastępcze niezawodowe. Największą liczbę spośród rodzin zastępczych stanowią rodziny zastępcze spokrewnione.

Tabela nr 10. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2014-2016.

Typ rodziny zastępczej	LATA		
	2014	2015	2016
spokrewnione	18	18	20
niezawodowe	14	16	16
zawodowe, w tym	0	0	0
pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodzinne domy dziecka	0	0	0
RAZEM	32	34	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Tabela nr 11. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2014-2016.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	LATA		
	2014	2015	2016
spokrewnione	27	27	28
niezawodowe	19	22	22
zawodowe, w tym	0	0	0
pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodzinne domy dziecka	0	0	0
RAZEM	46	49	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Powiat sokołowski ponosi również wydatki na dzieci z powiatu sokołowskiego, które przebywają w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Tabela nr 12. Liczba dzieci z terenu powiatu sokołowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	LATA		
	2014	2015	2016
spokrewnione	1	1	2
niezawodowe	7	7	6
zawodowe, w tym	0	0	0
pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodzinne domy dziecka	0	0	0
RAZEM	8	8	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Rodziny zastępcze są wspierane w wychowywaniu powierzonych dzieci poprzez:

- opiekę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- aktywizację samopomocy wśród rodzin zastępczych - tworzenie grup wsparcia,
- zapewnienie pomocy ze strony: psychologa, prawnika,
- organizowanie szkoleń dla rodziców zastępczych,
- współpracowanie z różnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje do momentu ustania przyczyny umieszczenia w pieczy zastępczej, na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli osoba, która osiągnęła pełnoletniość kontynuuje naukę.

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia.

Osoba usamodzielniana może uzyskać pomoc:

- 1) pieniężną na usamodzielnienie,
- 2) pieniężną na kontynuowanie nauki,

- 3) rzeczową na zagospodarowanie,
- 4) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Usamodzielniający się wychowankowie, którzy rozpoczęli proces usamodzielnienia przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, otrzymywali pomoc finansową na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez pokrycie kosztów wynajmu pokoju, na czas kontynuowania nauki. Obecnie taka forma pomocy nie przysługuje. Wychowankowie nie są w stanie samodzielnie utrzymać wynajmowanego mieszkania. Dlatego olbrzymim wsparciem byłoby umożliwienie im pobytu w mieszkaniu chronionym, przynajmniej na czas nauki i uzyskania kwalifikacji zawodowych pozwalających na podjęcie zatrudnienia i całkowitego usamodzielnienia się.

Usamodzielnianych wychowanków cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego bardzo ważne jest motywowanie usamodzielnionych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji i kursów zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

Tabela nr 13. Formy pomocy dla usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych w latach 2014 – 2016.

RODZAJ POMOCY	2014	2015	2016
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	22	20	16
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	1	1	0
Pomoc pieniężna w uzyskiwaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	2	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Tabela nr 14. Formy pomocy dla usamodzielnianych wychowanków z placówek w latach 2014 – 2016.

RODZAJ POMOCY	2014	2015	2016
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	4	7	6
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	0	1	0
Pomoc pieniężna w uzyskiwaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółwie Podlaskim.

3.1.3. Bezrobocie

Bezrobocie - zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i pragnących ją podjąć nie znajduje zatrudnienia.

Pojęcie „**bezrobotnego**” oznacza ogólnie osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonywującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy).²

Bezrobocie bezpośrednio wpływa na sytuację społeczną i ekonomiczną osób nim dotkniętych i ich rodzin. Często skutkuje rezygnacją z zaspokojenia wielu podstawowych potrzeb, zmusza do korzystania z pomocy rzeczowej i finansowej różnych instytucji, powoduje problem z opłacaniem bieżących rachunków i należności.

Bezrobocie generuje liczne problemy i prowadzi do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet może powodować wykluczenie społeczne.

Według Eurostatu stopa bezrobocia w Polsce spadła do 5,7 % w październiku 2016 r., wobec 5,8% miesiąc wcześniej. W październiku 2015 r. wskaźnik ten wynosił 7,3%.

Polska znajduje się na 7 miejscu wśród krajów UE z najniższym bezrobociem. Liczba bezrobotnych w Polsce wyniosła 981 tys. w październiku, wobec 996 tys. miesiąc wcześniej.

W końcu 2016 r. liczba bezrobotnych wyniosła 1 335, 2 tys. osób, czyli była niższa niż rok wcześniej. W skali roku spadek wyniósł 228,2 tys. osób (tj. 14,6%). Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących zmniejszyła się o 13,1%, zaś liczba dotychczas niepracujących spadła o 22,6%.

² www.wikipedia.org

W końcu grudnia 2016r. w porównaniu do stanu sprzed roku poziom bezrobocia obniżył się we wszystkich województwach, a spadek kształtował się w przedziale od 8,1% w kujawsko-pomorskim do 19,3% w małopolskim.

Stopa bezrobocia w końcu 2016r. wyniosła 8,3% i była o 1,4 p. p. niższa niż przed rokiem. Wskaźnik bezrobocia w końcu grudnia 2016r. obniżył się we wszystkich województwach. Najwyższy spadek stopy bezrobocia (o 2,1 p. p.) odnotowano w województwie zachodniopomorskim, a najniższy w kujawsko-pomorskim, mazowieckim, opolskim i wielkopolskim (o 1,1 p. p.).³

Tabela nr 15. Liczba osób bezrobotnych w powiecie sokołowskim w latach 2014-2016.

Liczba bezrobotnych wg stanu na 31 grudnia	2014	2015	2016
Ogółem	2662	2251	1935
Kobiety	1266	1085	892
Mężczyźni	1396	1166	1043

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokołowie Podlaskim.

Z powyższej tabeli wynika, że w przeciągu ostatnich trzech lat spadała liczba osób bezrobotnych na terenie powiatu sokołowskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokołowie Podlaskim.

W powiecie sokołowskim na koniec 2016 roku liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosiła 1.935, w tym 892 kobiety i 1.043 mężczyzn.

Tabela nr 16. Stopa bezrobocia w powiecie sokołowskim w latach 2013-2016.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	
2013	12,1
2014	11,0
2015	9,4
2016	8,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

³ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej -Departament Rynku Pracy *Raport miesięczny-grudzień 2016 r.*

W ostatnich latach obserwowany jest spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, która w powiecie sokołowskim na koniec grudnia 2016r. wyniosła 8,1 %.

Tabela nr 17. Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego na koniec 2016 roku.

Zarejestrowani bezrobotni							
Gmina/miasto	razem	kobiety	będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy				
			razem	do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni
m. Sokołów Podlaski	830	380	743	246	102	222	505
m-g Kosów Lacki	181	75	162	67	29	47	111
g. Sokołów Podlaski	221	102	204	87	53	49	132
g. Sterdyń	122	52	114	49	27	30	72
g. Jabłonna Lacka	125	59	115	54	37	23	74
g. Sabnie	119	67	103	47	31	31	71
g. Bielany	110	50	95	44	27	24	66
g. Repki	152	75	141	70	47	32	86
g. Cerańów	75	32	67	30	19	19	40
Ogółem	1935	892	1744	694	372	477	1157

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Sokołowie Podlaskim.

Analiza powyższej tabeli wskazuje, iż największa liczba osób bezrobotnych znajduje się na terenie Miasta Sokołów Podlaski – w 2016 r. – 830 osób. Następna pod tym względem jest gmina Sokołów Podlaski oraz miasto-gmina Kosów Lacki.

W ramach swej statutowej działalności Powiatowy Urząd Pracy oferuje szeroki wachlarz narzędzi aktywizacyjnych: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizacja szkoleń. Jednym z podstawowych działań jest pozyskiwanie ofert pracy.

Dla mieszkańców powiatu dostępne były również takie formy wsparcia, jak: staże prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, poradnictwo indywidualne, zajęcia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, zajęcia aktywizacyjne, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy, dotacja na uruchomienie działalności gospodarczej.

3.1.4. Niepełnosprawność

Karta Praw Człowieka definiuje osoby niepełnosprawne jako osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź

uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność, zgodnie z kryterium ustawowym, to niemożność efektywnego pełnienia ról społecznych tj. wypełniania zobowiązania wynikającego z zajmowanej pozycji społecznej przy korzystaniu przez osobę z przysługujących jej przywilejów i praw według bardziej lub mniej określonego wzoru, a więc niemożność bądź trudności w codziennej aktywności i uczestnictwie wynikające z naruszenia sprawności organizmu.

Wyróżnia się następujące rodzaje niepełnosprawności:

- choroby neurologiczne, w tym neurodegeneracyjne min.: stwardnienie rozsiane (SM), mózgowie porażenie dziecięce (MPD), udar mózgu, epilepsja, choroba Alzheimera i demencje, choroba Parkinsona;
- niepełnosprawność ruchowa min.: paraplegia i tetraplegia, amputacje, choroby reumatyczne;
- niepełnosprawność intelektualna min.: autyzm, zespół Downa;
- choroby układu oddechowego i krążenia min.: choroby serca, astma;
- niepełnosprawność narządu wzroku i głuchosłepota;
- niepełnosprawność słuchu i/lub mowy;
- schorzenia metaboliczne min.: cukrzyca, choroba Leśniowskiego-Crohna;
- choroby układu moczowo-płciowego;
- choroby rzadkie/genetyczne;
- choroby psychiczne;
- nowotwory;
- otyłość.

Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, towarzyszą często liczne, związane z samodzielnym, codziennym funkcjonowaniem przeszkody - bariery architektoniczne, psychiczne, komunikacyjne, materialne, prawne, społeczne (mentalne). Już sam fakt bycia osobą niepełnosprawną sprawia, że dostęp do wszelkich dziedzin życia społecznego jest utrudniony.

Osoba niepełnosprawna, której towarzyszy brak tolerancji dla odmienności w swoich społecznościach, ograniczony dostęp do wszystkich społecznych zasobów, dyskryminacja

w wielu dziedzinach życia społecznego, musi pokonać funkcjonujące w społeczeństwie bariery świadomościowe takie jak bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę. Podobne problemy dotyczą osób długotrwale chorych, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych. Przyczyną tego jest często izolacja osób niepełnosprawnych od świata, zamknięcie się ich w „czterech ścianach” domu, a nawet podziale ludzi - na zdrowych i niepełnosprawnych.

Istotne, podczas rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, jest przestrzeganie i postępowanie zgodnie z prawem wynikającym z Konstytucji RP, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, Karty Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego.

Polityka Wspólnoty Europejskiej również ukierunkowana jest na rzecz działań w zakresie osób niepełnosprawnych. Pierwszym dokumentem przedstawiającym ogólną strategię w tej kwestii był komunikat Komisji Europejskiej z 1996 roku w sprawie równych szans osób z niepełnosprawnością „Nowa strategia Wspólnoty Europejskiej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych”. W 1997 roku podpisano Traktat Amsterdamski, w którym Unia odniosła się bezpośrednio do kwestii niepełnosprawności. Strategia Unii Europejskiej wobec niepełnosprawności to m.in.:

- ◆ wyrównywanie regionalnych nierówności w sytuacji niepełnosprawnych obywateli Wspólnoty w poszczególnych krajach członkowskich;
- ◆ upowszechnianie problematyki niepełnosprawności we wszystkich inicjatywach podejmowanych przez Komisję Europejską;
- ◆ wzmacnianie współpracy między krajami członkowskimi, zbieranie i wymiana informacji, danych statystycznych i przykładów dobrej praktyki;
- ◆ uwrażliwianie społeczeństwa oraz władz na prawa i potrzeby osób z niepełnosprawnością;
- ◆ ścisła współpraca Komisji Europejskiej z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Problematyka niepełnosprawności staje się udziałem coraz większej rzeszy ludzi, zwłaszcza w związku z postępem nauki ratującej życie w przypadkach: ciężkich uszkodzeń organizmu, wad wrodzonych i wcześniej nabytych. Zauważalny wzrost liczby osób niepełnosprawnych wyznacza coraz większą rangę temu zjawisku wśród innych problemów społecznych i stawia przed polityką społeczną szereg zadań służących m.in. rozwijaniu służb społecznych, stworzenie odpowiednich zabezpieczeń, podjęcie działań osłonowych.

W powiecie sokołowskim sprawy osób niepełnosprawnych, które nie potrafią samodzielnie rozwiązywać swoich problemów życiowych, są bliskie zarówno pracownikom samorządowym, organizacjom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych jak i społeczności lokalnej.

Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane są przez władze Powiatu Sokołowskiego przede wszystkim w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴, która definiuje *rehabilitację osób niepełnosprawnych jako zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.*

Starania władz powiatu koncentrują się na niesieniu szeroko rozumianej pomocy osobom chorym, starym, niepełnosprawnym. W ramach tej działalności, prowadzone są różne programy i realizowane liczne projekty.

Osoby niepełnosprawne dla potwierdzenia stanu swojego zdrowia mogą się starać o uzyskanie orzeczenia o swojej niepełnosprawności. Obowiązują różne systemy orzecznictwa, które są regulowane odrębnymi aktami prawnymi i prowadzone są przez różne instytucje:

- orzecznictwo do celów pozarentowych – realizowane są przez Powiatowe lub Miejskie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, jako pierwsza instancja i przez Wojewódzkie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, jako druga instancja,
- orzecznictwo do celów rentowych – prowadzone są przez lekarzy orzeczników oraz komisje lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dawniej realizowały to Komisje ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia), dla rolników i ich rodzin prowadzone są przez lekarzy rzeczoznawców i komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz dla tak zwanych służb mundurowych (policjanci, żołnierze, celnicy) prowadzone są przez komisje lekarskie Ministerstwa Obrony Narodowej lub Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o zaliczeniu do:

- 1) znacznego stopnia niepełnosprawności – otrzymuje je osoba mająca naruszoną sprawność organizmu, niezdolna do podjęcia pracy albo zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej lub w zakładzie aktywizacji zawodowej oraz wymagająca

⁴ Dz. U. z 2016r. poz. 2046 z późn. zm.

niezbędnej stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;

2) umiarkowanego stopnia niepełnosprawności – otrzymuje je osoba, która z powodu naruszenia sprawności jest zdolna do wykonywania pracy na stanowisku przystosowanym odpowiednio do jej potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;

3) lekkiego stopnia niepełnosprawności – otrzymuje je osoba, która ma naruszoną sprawność organizmu, ale jest zdolna do wykonywania zatrudnienia i nie wymaga pomocy innych osób;

4) orzeczenie o niepełnosprawności – zaliczenie do osób niepełnosprawnych bez określenia stopnia niepełnosprawności otrzymują je dzieci do 16 roku życia, mające naruszoną sprawność psychiczną bądź fizyczną z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub też uszkodzenia organizmu wymagające całkowitej opieki oraz pomocy przy zaspokajaniu potrzeb życiowych.

Tabela nr 18. Liczba wydanych orzeczeń wg stopni niepełnosprawności, wieku i płci, wykształcenia i zatrudnienia osób powyżej 16 roku życia.

ROK	2014	2015	2016
Liczba wydanych orzeczeń	741	750	691
Liczba orzeczeń z określeniem stopnia	712	721	674
Znaczny	142	145	141
Umiarkowany	332	370	313
Lekki	238	206	220
Wiek			
16-25 lat	100	98	90
26-40 lat	89	92	76
41-60 lat	270	256	288
60 i więcej lat	253	275	220
Płeć			
Kobieta	362	347	352
Mężczyzna	350	374	322
Wykształcenie			

Niepełne podstawowe	82	108	79
Podstawowe	163	174	153
Zasadnicze zawodowe	181	187	184
Średnie	233	194	190
Wyższe	53	58	68
Zatrudnienie			
Tak	91	48	67
Nie	621	673	607

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach.

Tabela nr 19. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i płci osób przed 16 rokiem życia.

ROK	2014	2015	2016
Liczba wydanych orzeczeń ogółem	186	205	158
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	160	174	131
Wiek			
0-3 lata	42	39	27
4-7 lat	45	62	47
8-16 lat	73	73	57
Płeć			
Kobieta	68	74	51
Mężczyzna	92	100	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach.

Na przełomie ostatnich trzech lat zostało wydanych najwięcej orzeczeń dla osób dorosłych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Najwięcej wydanych orzeczeń jest wśród osób powyżej 40 roku życia z wykształceniem średnim, zasadniczym zawodowym i niezatrudnionych.

Wśród orzeczeń o niepełnosprawności dzieci najczęściej wydawanych jest orzeczeń dla chłopców w wieku 8-16 lat.

Tabela nr 20. Liczba wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych w latach 2014-2016.

	2014	2015	2016
Wydane legitymacje dla osób niepełnosprawnych po 16 roku życia	77	104	101
Wydane legitymacje dla osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia	15	23	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach.

3.1.5. Przemoc w rodzinie

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim realizowane są przez Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rejonowy, Prokuraturę, samorządy gminne oraz samorząd powiatowy.

Ośrodki pomocy społecznej (OPS) są głównym realizatorem działań skierowanych na ograniczanie oraz zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie poszczególnych gmin.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.

„Niebieska Karta” ma ułatwić osobom doświadczającym przemocy w rodzinie dostęp do informacji, uzyskanie wsparcia i pomocy oraz dokumentowania zdarzeń związanych z przestępstwem przemocy. Dokumentowanie sytuacji przemocy jest o tyle istotne, że zwykle nie ma świadków przestępstwa (poza sprawcą i ofiarą), a w związku z tym nie ma dowodów, tak bardzo pożądaných przez organy wymiaru sprawiedliwości.

Zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Sokołowskim nie da się w sposób pewny ukazać sumarycznie, dlatego jego rozmiar określany jest mianem ciemnej liczby. Przybliżone wartości liczbowe charakteryzujące omawiane zjawisko można przedstawić w oparciu o dane statystyczne dotyczące przestępczości stwierdzonej.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby interwencji kryzysowych związanych z przemocą, które zostały podjęte w latach 2014-2016 przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej działające na terenie Powiatu Sokołowskiego.

Tabela nr 21. Liczba założonych i zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” oraz liczba osób stosujących przemoc w poszczególnych gminach powiatu sokołowskiego w latach 2014-2016.

Gmina	Liczba założonych procedur Niebieskiej Karty			Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty			Liczba kobiet stosujących przemoc			Liczba mężczyzn stosujących przemoc		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Bielany	2	4	3	1	6	2	0	0	0	2	4	3
Jabłonna Lacka	11	16	24	12	10	22	1	0	0	10	16	10
Sokołów Podlaski (miasto)	36	40	37	48	44	40	2	2	1	34	38	36
Kosów Lacki	17	19	15	14	21	16	0	1	0	17	18	15
Sterdyń	3	7	1	6	7	4	0	0	0	3	7	4
Sabnie	10	10	14	7	7	14	0	0	0	10	10	14
Sokołów Podlaski (gmina)	17	12	8	18	13	10	0	1	0	17	11	10
Repki	12	5	11	7	9	7	0	0	0	12	5	11
Ceranów	7	7	6	4	4	5	0	0	0	7	7	6
Razem	115	120	119	117	121	120	3	4	1	112	116	109

Źródło: dane udostępnione przez ośrodki pomocy społecznej z powiatu sokołowskiego.

Jak wynika z powyższego zestawienia, pracownicy ośrodków pomocy społecznej w powiecie sokołowskim w toku prowadzonych czynności służbowych związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, założyli w latach 2014-2016 łącznie 354 egzemplarzy „Niebieskich Kart”.

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele powyższych podmiotów po podjęciu interwencji oraz wszczęciu postępowania „Niebieskiej Karty” informują o w/w działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim, interwencje domowe policji w Powiecie Sokołowskim przedstawiają się następująco:

Tabela nr 22. Sprawcy i ofiary przemocy w rodzinie w latach 2014-2016.

	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Liczba sprawców przemocy	123	123	119
Liczba pokrzywdzonych ogółem:	210	166	139
w tym kobiet	110	110	115
w tym mężczyzn	19	24	19
w tym dzieci	81	32	5

Źródło: dane własne Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim.

Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim wskazują na tendencję spadkową, jeżeli chodzi o liczbę ofiar przemocy w rodzinie na przełomie lat 2014-2016. Jednakże nadal ofiarami przemocy domowej są najczęściej kobiety. Z roku na rok znacznie maleje natomiast liczba ofiar, którymi są dzieci.

Tabela nr 23. Interwencje policji i miejsce interwencji.

	Miasto			Wieś		
	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	44	38	47	78	84	71

Źródło: dane własne Komendy Powiatowej Policji w Sokołowie Podlaskim.

Powyższe dane obrazują, iż liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie przez ostatnie trzy lata lokuje się na podobnym poziomie. Łączna liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2014-2016 wyniosła 362. Biorąc pod uwagę miejsce interwencji, liczba zgłoszonych interwencji jest większa na wsi niż w mieście.

Wskazane dane statystyczne stanowią jedynie ułamek przestępczości rzeczywistej występującej na terenie powiatu, dlatego konieczne jest podjęcie działań informacyjnych i profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą uzyskać pomoc w następujących instytucjach:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim, ul. Armii Krajowej 4, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 22 02,

- Zespoły interdyscyplinarne powoływane w każdej gminie, których obsługę prowadzą Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu sokołowskiego,
- Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim, ul. Ks. Bosko 3, 08-300 Sokołów Podlaski,
- Prokuratura Rejonowa w Sokołowie Podlaskim, ul. Księdza Bosko 3, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 21 91,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Sokołowie Podlaskim, ul. Ks. Bosko 3, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 781 37 08,
- Komenda Powiatowa Policji w Sokołowie Podlaskim, Sekcja Prewencji, ul. Wolności 50, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 20 11, telefon alarmowy 997 lub 112,
- Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokołowie Podlaskim, ul. M.C. Skłodowskiej 18A, 08-300 Sokołów Podlaski, tel. 25 787 22 57,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Słowackiego 18, 06-500 Mława, tel. 23 654 52 29,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Ks. J. Popiełuszki 24, 05-820 Piastów, tel. 22 753 45 56, 22 753 45 55,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, ul. Wilcza 60 lok. 19, 00-679 Warszawa, tel. 22 828 38 26,
- Bezpłatny Ogólnopolski Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116111 poniedziałek-piątek, w godzinach 12.00-20.00,
- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 801 12 00 02,
- Policyjny Telefon Zaufania, tel. 800 120 226.

3.1.6. Uzależnienia

Uzależnienia stanowią jedną z najgroźniejszych plag społecznych XXI wieku – prowadzą do zaburzenia normalnych, prawidłowych czynności człowieka, wywołują dysfunkcjonizm w jego życiu codziennym – człowiek nie jest w stanie pełnić swoich ról w życiu społecznym.

Zazwyczaj ten problem społeczny powiązany jest z innymi dysfunkcjami, jakie dotyczą danej jednostki, np. z bezrobociem, czy z przestępczością. Paradoksalnie, są odpowiedzią na trudną sytuację życiową, ucieczką, która przynosi jednak jeszcze bardziej negatywne i wyniszczające skutki. Ponadto spectrum problemu uzależnienia nie zamyka się tylko w obszarze jednostki uzależnionej, lecz oddziałuje również na najbliższe otoczenie, na rodzinę, pogarszając jej byt i stan psychofizyczny. Innym czynnikiem towarzyszącym jest

włączenie się osoby uzależnionej w środowiska przestępcze. Powody takiego zwrotu mogą być różne: zamroczenie środkami uzależniającymi, przez co jednostka zatracą podział na dobro i zło oraz umiejętność racjonalnych wyborów; innym powodem może być potrzeba zdobycia środków uzależniających.

Niezwykle niepokojącym zjawiskiem jest wzrost uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

W społeczeństwie świadomość tego, że uzależnienie może dotyczyć nie tylko substancji toksycznych jest bardzo niska. Powszechnie uważa się, że uzależnić można się tylko od alkoholu, narkotyków, lekarstw, tytoniu i innych specyfików o silnym działaniu. Tymczasem z pozoru nieszkodliwe nawyki przekształcają się w groźny nałóg. Do najczęściej spotykanych zaliczamy trzy:

- uzależnienie od komputera,
- uzależnienie od Internetu,
- uzależnienie od gier komputerowych.

Skutki uzależnień są dwójakiego rodzaju: fizyczne i psychiczne, przy czym nie wszystkie uzależnienia mają widoczne skutki fizyczne, natomiast wszystkie powodują skutki psychiczne. Wszelkie zauważalne skutki fizyczne są wynikiem nadużywania środków „chemicznych”, jak alkohol czy narkotyki. Ale oprócz tych nałogów istnieje, jak pisało wyżej, szeroka gama uzależnień „pozachemicznych” dotyczących wielu innych dziedzin. Ponieważ nie powodują one widocznych skutków fizycznych, są często niezauważane i bagatelizowane, co nie znaczy, że nie powodują negatywnych konsekwencji psychicznych.

Często następstwem problemu uzależnienia jest powstanie innych problemów społecznych, np. bezrobocie, niezaradność życiowa, przemoc domowa, niepełnosprawność i inne.

3.2. Wyniki diagnozy potrzeb – perspektywa mieszkańców powiatu

W celu uzupełnienia listy problemów społecznych identyfikowanych z perspektywy mieszkańców powiatu w procesie tworzenia i aktualizowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego, przeprowadzono sondaż diagnostyczny wśród klientów PCPR. Odpowiedzi respondentów pozwoliły zweryfikować problemy społeczne powiatu, dzięki czemu zaobserwowano, iż są one tendencyjne również dla innych powiatów. Najważniejsze problemy społeczne w powiecie sokołowskim to: bezrobocie, alkoholizm, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie oraz bezradność wobec problemów opiekuńczo-wychowawczych, w tym również bezradność wobec zapewnienia opieki osobom starszym

3.3. Analiza SWOT dla Strategii

Analiza SWOT to analiza strategiczna pozwalająca na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju, a także zagrożeń hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej. Mocne strony mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować. Nazwa SWOT oznacza: Analiza SWOT polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT sytuacji społecznej na terenie powiatu sokołowskiego:

Mocne strony	Słabe strony
• Istniejące Domy Pomocy Społecznej • Działający Warsztat Terapii Zajęciowej • Prężnie działające na terenie Powiatu Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; • Możliwość wczesnego diagnozowania, dzięki zasobom intelektualnym wykształconej, wykwalifikowanej kadry; • Potencjał demograficzny – znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym;	• Nieskoordynowany system działań instytucji i organizacji pozarządowych; • Niedostateczna baza lokalowa; • Brak ośrodka szkolno-wychowawczego • Brak dostatecznej ilości mieszkań komunalnych; • Niedostateczne środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej oraz zatrudnienie nowych specjalistów; • Nowe zadania zlecane bez pokrycia finansowego; • Niewystarczające środki finansowe z PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej
Szanse	Zagrożenia
• Integracja z UE – możliwości pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych; • Poszerzenie rynku pracy dzięki rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości • Rozwój współpracy istniejących już instytucji; • Aktywne zasoby ludzkie.	• Niż demograficzny; • Emigracja zarobkowa wykształconych ludzi; • Wzrastające bezrobocie; • Rozczarowanie społeczne polityką państwa; • Upadek autorytetów moralnych i społecznych; • Roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność; • Niestabilny system prawny; • Niska świadomość społeczna i obywatelska; • Starzenie się społeczeństwa; • Brak zrozumienia znaczenia i problematyki pomocy społecznej wśród społeczeństwa; • Ubogi rynek pracy;

Niewątpliwie mocną stroną Powiatu Sokołowskiego jest skoordynowany i prężnie działający system pomocy społecznej w każdej z poszczególnych gmin, jak i jednostka powiatowa, jaką jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Na uwagę zasługuje silny samorząd mogący sprawnie decydować o kierunku prowadzonej przez powiat polityki społecznej. Elementem wspomagającym i dającym dodatkowe szanse i możliwości w tej materii, jest opracowana Strategia Rozwoju Powiatu Sokołowskiego na lata 2016 - 2025, której cele strategiczne nawiązują do polepszenia stanu pomocy społecznej na terenie powiatu, stworzenia warunków do rozwoju regionu, a także zaangażowanie w pomoc społeczną placówek oświatowych, licznych stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych, które na terenie miasta aktywnie uczestniczą (w większości przypadków współpracując ze sobą) niosąc pomoc potrzebującym.

Niestety, w trakcie konsultacji społecznych nie było też trudności ze wskazaniem słabych stron. Najbardziej znaczącą słabą stroną jest brak wystarczających zasobów finansowych, co w znaczącym stopniu ogranicza działanie i aktywność pomocy społecznej.

Nadzieją na poprawę warunków życia społeczności Powiatu Sokołowskiego jest, w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, możliwość dofinansowania pomocy społecznej z funduszy strukturalnych, które zasiląby skromny budżet powiatu przeznaczony na pomoc potrzebującym. Równie ważne jest ustalenie korzystnych rozwiązań prawnych, a także lansowanie polityki prozatrudnieniowej, które zmniejszyłoby skalę występujących w powiecie dysfunkcji społecznych. Kolejna szansa to rozwój systemu obsługi około biznesowej dla małej i średniej przedsiębiorczości zarówno lokalnej, jak i w kontekście inwestorów zewnętrznych. Jest to bardzo istotne, ale i złożone zagadnienie. Stwarzając, bowiem warunki do rozwoju przedsiębiorczości powiat przyczynia się do tworzenia miejsc pracy, ale także samo czerpie pewne korzyści, np. z podatków lokalnych, które w części mogą pokrywać wydatki związane z prowadzoną przez miasto, polityką społeczną. Dodatkowe miejsca pracy to również w pewnym stopniu zapobieganie pewnym patologiom, takim jak: alkoholizm czy ubóstwo.

Niepokojące jest także przystosowanie się osób korzystających z pomocy społecznej do zaistniałej sytuacji. Osoby takie charakteryzuje mała aktywność (a wręcz bierność) oraz brak chęci zmierzającej ku samodzielnemu (albo częściowo samodzielnemu) wyjściu z niekorzystnej życiowo sytuacji. Obserwuje się uzależnienie tych osób od pomocy społecznej, a nawet długotrwałą postawę roszczeniową klientów pomocy społecznej.

Analiza wybranych problemów społecznych na terenie powiatu sokołowskiego:

Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej

Mocne strony	Słabe strony
• zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dla wszystkich wnioskujących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka • funkcjonowanie dobrze rozwiniętego systemu pieczy zastępczej • dobra współpraca z różnymi instytucjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej • zaangażowanie osób pracujących w obszarze pomocy dziecku i rodzinie • wsparcie organizatora pieczy zastępczej względem wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie opracowania indywidualnych programów usamodzielnienia	• zbyt mała ilość kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka • brak mieszkań chronionych prowadzonych przez powiat sokołowski
Szanse	Zagrożenia
• rozwój i wzmacnianie systemu rodzinnej pieczy zastępczej • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych działających w obszarze pieczy zastępczej • możliwość wydłużenia pobytu osób pełnoletnich w pieczy zastępczej do 25 roku życia w celu pełniejszego przygotowania do usamodzielnienia • możliwość uzyskania wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych • nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi m.in. na rzecz młodzieży • zwiększenie liczby osób usamodzielnianych aktywnie realizujących indywidualny program usamodzielnienia • stałe podwyższanie profesjonalizmu kadr jednostek i organizacji	• występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny m.in. uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie, choroby • brak jednolitych wykładni przepisów prawa • marnotrawienie przez część osób usamodzielnianych świadczeń finansowych przeznaczonych na kontynuowanie nauki, bierne korzystanie z systemu świadczeń z pomocy społecznej • powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców, wsparcia w rodzinie i ze strony środowiska • wzrost czynników prowadzących do uzależnień (bezrobocie, bezradność, ubóstwo, kryzysy rodzinne) • brak osób dających rękojmię

działających na rzecz osób usamodzielnianych • zniesienie kryterium dochodowego przy udzielaniu pomocy na kontynuowanie nauki zachęci osoby usamodzielniane do aktywnego poszukiwania zatrudnienia • usprawnienie systemu informowania osób usamodzielnianych o prawach i obowiązkach • potencjał lokalowy do utworzenia mieszkań chronionych • możliwość korzystania przez osoby usamodzielniane z porad prawnych w ramach organizowanych na terenie powiatu sokołowskiego punktów nieodpłatnej pomocy prawnej	należytego wykonywania zadań opiekuna usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą oraz ośrodki, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej
---	---

Poprawa jakości życia osób starszych	
Mocne strony	Słabe strony
• racjonalna sieć placówek ochrony zdrowia • rosnące zaangażowanie pracowników instytucji wykonujących zadania z zakresu polityki społecznej • wzrost wiedzy i umiejętności kadry działającej w obszarze pomocy społecznej w zakresie wspierania aktywnych form działania osób niepełnosprawnych a także wdrażania programów ograniczających skutki niepełnosprawności • podejmowanie działań koordynujących problemy społeczne w powiecie poprzez tworzenie spójnych programów • funkcjonowanie powiatowych jednostek pomocy społecznej: PCPR, domów pomocy społecznej, placówek oświatowo-wychowawczych, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych • funkcjonowanie na terenie powiatu Uniwersytetu III-wieku	• niski status społeczny • wysokie bezrobocie • starzenie się społeczeństwa • niskie płace w DPS

• DPS-y o różnych profilach • wszystkie DPS-y spełniają wymagane standardy świadczonych usług i mają stały wpis do rejestru DPS prowadzonego przez Wojewodę • wykwalifikowana kadra • bardzo dobra współpraca z gminami w zakresie kierowania osób do instytucjonalnych form opieki • integracja ze społecznością lokalną	
Szanse	Zagrożenia
• rozwijanie potencjału społeczeństwa informacyjnego • sukcesywnie rozwijająca się infrastruktura pomocowa • rosnąca liczba ogólnopolskich i regionalnych kampanii społecznych propagujących tolerancję, integrację i zatrudnianie osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań w zakresie integracji działalności instytucji publicznych w zakresie polityki społecznej • realizacji programów profilaktyki zdrowotnej • możliwość pozyskiwania stażystów i wolontariuszy • możliwość współpracy z wolontariuszami • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym PFRON i unijnych	• starzenie się społeczeństwa przy jednoczesnym braku rozwiązań systemowych usług i świadczeń opiekuńczych • utrwalanie się braku perspektyw dla młodego pokolenia • ujemny przyrost naturalny • niedostateczna aktywność organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich w zakresie rozwiązywania problemów społecznych • ograniczone możliwości pobierania odpłatności od przyszłych pensjonariuszy DPS-ów ze względu na ich niski dochód • brak środków finansowych w gminach na kierowanie do DPS nowych mieszkańców • brak środków na wkład własny przy realizacji programów i pozyskiwaniu dotacji • odpływ kadry specjalistycznej (terapeutów, pielęgniarek)

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	
Mocne strony	Słabe strony
• umiejętność pozyskiwania środków unijnych na rzecz niepełnosprawnych • współpraca z organizacjami pozarządowymi • wykwalifikowana kadra • istnienie placówek wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym • funkcjonowanie WTZ oraz ŚDS	• niskie nakłady finansowe na zaspokojenie potrzeb • brak odpowiednich pomieszczeń • brak specjalistycznych form opieki • brak możliwości kompleksowej pomocy dla całej rodziny niepełnosprawnego lub niepełnosprawnych • brak środków na zatrudnienie odpowiedniej liczby specjalistów (psycholog, terapeuta) • niewystarczające udogodnienia architektoniczne • duży wskaźnik bezrobocia wśród niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
• zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji	• wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych oraz brak wystarczających środków z PFRON na zabezpieczenie ich potrzeb • brak spójnej polityki państwowej • biurokracja • ogromne ograniczenia w pozyskiwaniu środków z UE • brak świadomości społecznej na temat niepełnosprawności i długotrwałej choroby • postawa roszczeniowa, bierność • utrwalone złe schematy radzenia sobie z problemem • dziedziczenie problemów • ograniczony dostęp do pomocy medycznej i rehabilitacji • tendencja do marginalizowania osób niepełnosprawnych

Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu sokołowskiego	
Mocne strony	Słabe strony
• szeroka oferta edukacyjna • rozwój sektora usług • zwiększenie ilości instrumentów	• rozległość powiatu jako bariera w możliwości zatrudnienia • sezonowość rynku pracy

• aktywizacji osób bezrobotnych • atrakcyjne walory przyrodnicze sprzyjające inwestycjom • doświadczona kadra pracowników urzędu pracy zajmująca się problematyką rynku pracy • duża ilość firm branży hotelarskiej, gastronomicznej i sektora usług zdrowotnych • doświadczenie w zdobywaniu środków finansowych na aktywizację lokalnego rynku pracy	• pogłębiające się zjawisko wykluczenia społecznego • znaczący udział osób długotrwale bezrobotnych wśród zarejestrowanych w PUP • brak lokalnych funduszy poręczeń pożyczkowych
Szanse	Zagrożenia
• dostęp do środków Unii Europejskiej wspierających aktywizację osób bezrobotnych • rozwój branży usług zdrowotnych w powiecie • promowanie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej w powiecie • wzrost ilości ofert pracy	• odpływ młodych ludzi do pracy za granicą • wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych i bez wykształcenia • szara strefa zatrudnienia • wzrost konkurencji ze strony pracowników z Ukrainy

Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, dotkniętych uzależnieniami i przemocą	
Mocne strony	Słabe strony
• rosnąca świadomość społeczna dotycząca form przemocy • wzrost świadomości społecznej na temat uzależnień	• niedostateczna baza podmiotów udzielających pomocy ofiarom przemocy • utrzymująca się liczba uzależnień od narkotyków
Szanse	Zagrożenia
• tworzenie nowych rozwiązań prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy • upowszechnianie procedury „Niebieskiej Karty” • tworzenie nowoczesnych systemów wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie • wzrost świadomości dotyczącej negatywnych skutków uzależnień	• rozpowszechnianie narkotyków oraz występowanie postaw akceptacji społecznej na ich używania • niedostateczna ilość środków finansowych na tworzenie ośrodków wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie • niedostateczna pomoc materialna i pozamaterialna dla rodzin dotkniętych przemocą • demonstrowane negatywne postawy wynikające z braku wzorców wychowawczych

	sprzyjające wzrostowi patologii i przemocy • utrzymująca się duża liczba dzieci i młodzieży uzależnionej od alkoholu i nikotyny
--	--

Partnerstwo służb społecznych	
Mocne strony	Słabe strony
• zlecanie zadań publicznych do realizacji organizacjom pozarządowym • rosnąca aktywność istniejących organizacji pozarządowych w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • wykwalifikowana kadra instytucji pomocy społecznej	• niska aktywność obywatelska • słabo rozwinięty wolontariat • ograniczenia kadrowe instytucji pomocy społecznej
Szanse	Zagrożenia
• wzrost liczby organizacji pozarządowych angażujących się w realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych • promocja i wsparcie wolontariatu	• niewystarczający poziom współpracy z organizacjami pozarządowymi • niewielkie zaangażowanie w działalność społeczną • brak aktywności w zakresie tworzenia nowych organizacji pozarządowych

4. Misja i cele Strategii

Zmieniająca się nieustannie rzeczywistość społeczno-gospodarcza sprawia, że proponowane w strategii cele i działania nie wyznaczają ostatecznej wersji prowadzonej polityki w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie powiatu sokołowskiego, a wszelkie działania, tj.: modyfikacje, tworzenie innych założeń strategii, są dopuszczalne, ponieważ dokument ten ma w jak największym stopniu pomóc mieszkańcom powiatu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

MISJA:

**ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI OSÓB SZCZEGÓLNIE NARAŻONYCH
NA ZJAWISKO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO
W POWIECIE SOKOŁOWSKIM**

Okres programowania niniejszej strategii i poszczególnych przyjętych działań przypada na lata 2018 -2022.

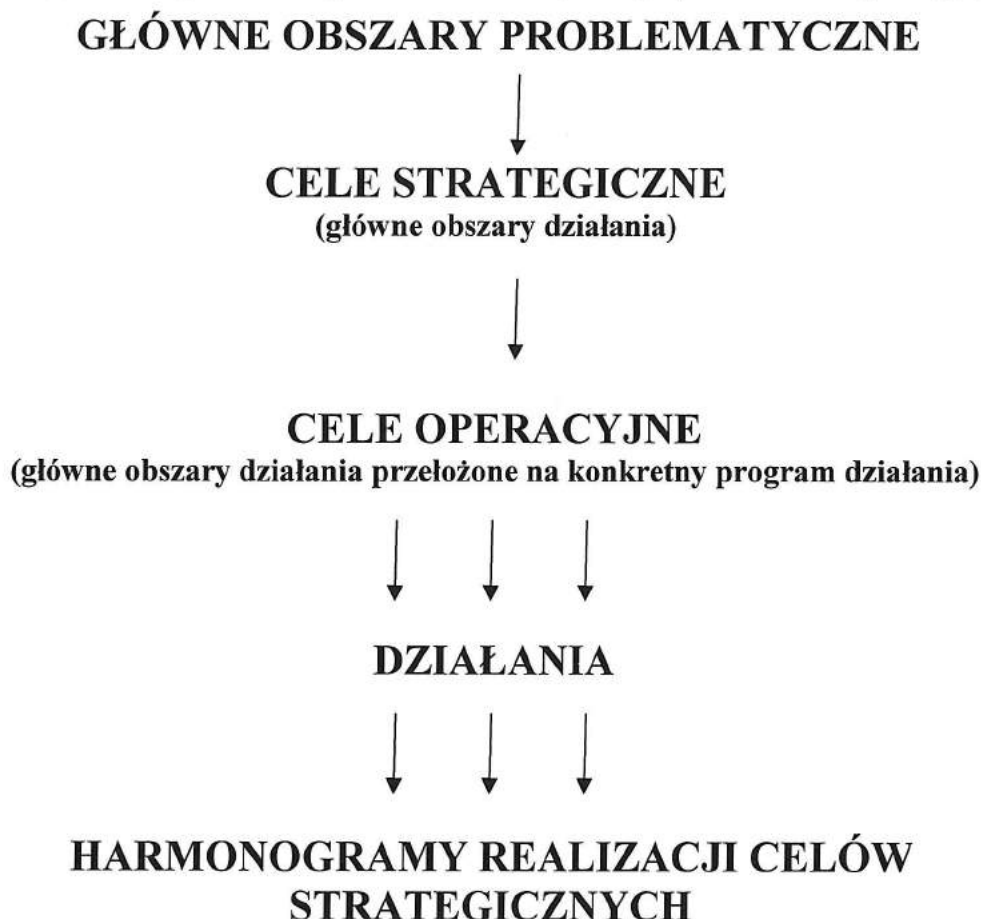
Organizacje i instytucje zaangażowane oraz realizujące założone cele i proponowane działania to:

- ◆ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim;
- ◆ Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim;
- ◆ Powiatowy Urząd Pracy w Sokołowie Podlaskim;
- ◆ Gminne i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu;
- ◆ Domy Pomocy Społecznej z terenu powiatu;
- ◆ Sąd Rejonowy;
- ◆ Komenda Powiatowa Policji w Sokołowie Podlaskim;
- ◆ placówki służby zdrowia;
- ◆ kościoły;
- ◆ szkoły podstawowe i gimnazja;
- ◆ media;
- ◆ świetlice środowiskowe;
- ◆ zainteresowane osoby,
- ◆ instytucje i organizacje pozarządowe.

Głównym celem w zakresie polityki społecznej w powiecie sokołowskim na lata 2018-2022 jest:

Stwarzanie społeczności lokalnej możliwości pozytywnego rozwiązania trudnych sytuacji życiowych, przy zapewnieniu dialogu społecznego i współpracy wszystkich partnerów z wykorzystaniem wszystkich dostępnych zasobów, możliwości i wiedzy.

Zawarty w Strategii schemat planowania strategicznego przedstawia się następująco:

W pracach nad strategią założono, że powinna ona wyznaczyć cele i zadania dla powiatu sokołowskiego w zakresie rozwiązywania problemów społecznych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. W strategii zakłada się, iż osiągnięcie założonych celów będzie się odbywać przy wykorzystaniu wypracowanego w powiecie systemu pomocy społecznej.

Główne obszary problematyczne:

OBSZAR I – POMOC SPOŁECZNA

OBSZAR II- NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

OBSZAR III – OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego na lata 2018 – 2021 zakłada następujące cele strategiczne:

OBSZAR I:

Cel strategiczny 1: Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu sokołowskiego

Cel strategiczny 2: Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, dotkniętych przemocą;

Cel strategiczny 3: Partnerstwo służb społecznych

OBSZAR II:

Cel strategiczny 4: Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;

Cel strategiczny 5: Poprawa jakości życia osób starszych, przewlekle lub ciężko chorych;

OBSZAR III:

Cel strategiczny 6: Wspieranie rodzin i rozwój pieczy zastępczej;

Dla określenia skuteczności realizacji celów i zadań sformułowano wskaźniki monitorujące, które pozwolą na określenie czy wytyczone kierunki i zamierzenia będą miały wpływ na rozwój regionu w aspekcie społecznym. W poniższej tabeli uwzględniono również podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, planowany termin realizacji oraz źródło finansowania

CEL STRATEGICZNY 1

ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU SOKOŁOWSKIEGO

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) Zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych,
- 2) Udzielanie wsparcia w zakresie subsydiowanego zatrudnienia i innych form pomocy zgodnie z katalogiem form obowiązujących w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,

- 3) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych min. poprzez organizowanie szkoleń, stażu u pracodawcy itp.

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji Strategii tj. lata 2018 – 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

PUP, lokalni pracodawcy

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

Fundusz Pracy, środki UE, PFRON

Wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Liczba osób zatrudnionych,
- 2) Liczba osób zatrudnionych w ramach subsydiowanych ofert pracy;
- 3) Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą w ramach jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- 4) Liczba osób uczestniczących w innych programach lub projektach;
- 5) Liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- 6) Liczba osób dla których został zorganizowany staż.

CEL STRATEGICZNY 2

WSPIERANIE I ROZWIJANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ RODZIN I OSÓB ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SYTUACJI KRYZYSOWEJ, DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) Podniesienie skuteczności działań profilaktycznych skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży:
 - świadczenie wsparcia specjalistycznego dla rodzin, dzieci i młodzieży,
 - zatrudnianie asystentów rodziny;
- 2) Wspieranie rodzin i osób w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
 - opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy,

- opracowanie i realizacja powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
 - utworzenie na terenie powiatu mieszkania chronionego.
- 3) Zwiększenie skuteczności i dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy domowej:
- udzielanie bezpłatnych porad oraz informacji,
 - zapewnienie bezpłatnego dostępu do pomocy specjalistycznej,
 - prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie,
 - prowadzenie powiatowego informatora z wykazem instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji Strategii tj. lata 2018 – 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

PCPR, organizacje pozarządowe, gminy/zespoły interdyscyplinarne

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

środki budżetu powiatu i gmin, środki pozabudżetowe, środki własne realizatorów

Wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Ilość spotkań profilaktycznych, liczba zatrudnionych asystentów rodziny,
- 2) Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy,
- 3) Realizacja powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej,
- 5) Utworzenie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy,
- 6) Liczba nowych działań wspierających ofiary przemocy.

CEL STRATEGICZNY 3

PARTNERSTWO SŁUŻB SPOŁECZNYCH

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji pomocy społecznej poprzez organizowanie szkoleń /zapewnienie udziału w szkoleniach;
- 2) Zapobieganie zjawisku wypalenia zawodowego poprzez organizowanie szkoleń /zapewnienie udziału w szkoleniach;
- 3) Wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych;
- 4) Poprawa dostępu do informacji na temat funkcjonujących w powiecie organizacji pozarządowych - aktualizacja bazy danych organizacji pozarządowych;
- 5) Promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego oraz intensyfikacja działań na rzecz rozwoju wolontariatu np. organizowanie pogadek w szkołach na temat aktywności społecznej oraz wolontariatu, upowszechnianie informacji na temat wolontariatu itp.

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji Strategii tj. lata 2018 – 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

PCPR, jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, WTZ, ŚDS

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

Starostwo Powiatowe, PCPR, OPS-y, organizacje pozarządowe, instytucje pomocy i integracji społecznej;

Wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Liczba przeprowadzonych szkoleń/ liczba pracowników, którzy brali udział w szkoleniach;
- 2) Liczba organizacji pozarządowych, które uzyskały wsparcie finansowe ze środków powiatu / Liczba zorganizowanych spotkań;
- 3) Liczba dokonanych aktualizacji bazy danych organizacji pozarządowych;
- 4) Liczba przeprowadzonych pogadek na temat aktywności społecznej oraz wolontariatu;

- 5) Liczba upowszechnionych materiałów na temat wolontariatu.

CEL STRATEGICZNY 4

WYRÓWNANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym;
- 2) Podejmowanie działań mających na celu wzrost poziomu wykształcenia i umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych,
- 3) Zwiększenie pomocy w uzyskaniu zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz inny sprzęt specjalistyczny,
- 4) Zapewnienie osobom niepełnosprawnym oraz członkom ich rodzin dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- 5) Rozpowszechnianie wiedzy o formach pomocy kierowanej do osób niepełnosprawnych,
- 6) Zwiększenie aktywności zawodowej bezrobotnych osób niepełnosprawnych;

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji Strategii tj. lata 2018 – 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

rada powiatu, zarząd powiatu, powiatowe centrum pomocy rodzinie, jednostki organizacyjne systemu pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, właściciele budynków użyteczności publicznej, pracodawcy, podmioty ekonomii społecznej

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

budżet powiatu, gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, PFRON;

Wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania ze środków PFRON,

- 2) Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w imprezach o charakterze integracyjnym,
- 3) Liczba osób korzystających ze wsparcia,
- 4) Liczba placówek i instytucji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 5) liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- 6) liczba uczestników w WTZ,
- 7) liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy;
- 8) liczba materiałów informacyjno - promocyjnych, liczba artykułów, wydanych publikacji, informatorów i audycji;
- 9) liczba zrealizowanych projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych, liczba beneficjentów projektów, liczba beneficjentów zaktywizowanych;
- 10) liczba opracowanych i zrealizowanych programów o charakterze integracyjnym, liczba zorganizowanych imprez i inicjatyw, liczba ich uczestników;
- 11) liczba ośrodków doradztwa i poradnictwa, liczba osób korzystających ze wsparcia, rodzaj oferowanego wsparcia;
- 12) ilość wdrożonych projektów na rzecz osób niepełnosprawnych, ilość osób korzystających;

CEL STRATEGICZNY 5

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH, PRZEWLEKLE LUB CIĘŻKO CHORYCH

Cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) Monitorowanie dostępności osób starszych do opieki zdrowotnej;
- 2) Tworzenie warunków sprzyjających korzystnej wymianie międzypokoleniowej;
- 3) Wspieranie rozwoju i organizacja usług opiekuńczych dla osób starszych i przewlekle chorych przez domy pomocy społecznej;
- 4) Aktywizacja seniorów powiatu sokołowskiego;
- 5) Wspieranie rozwoju różnorodnych form aktywizacji w DPS;
- 6) Zbudowanie sieci partnerstw z organizacjami pozarządowymi;
- 7) Zapewnienie standardów usług w DPS;

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji Strategii tj. lata 2018 – 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Starostwo Powiatowe, PCPR, DPS-y, organizacje pozarządowe

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

środki budżetu powiatu, gmin, środki pozabudżetowe, środki własne realizatorów

Wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Liczba podmiotów realizujących świadczenia w zakresie opieki długoterminowej (w tym opieki w domu chorego),
- 2) Aktualizacja informacji dla osób potrzebujących wsparcia na stronach internetowych PCPR i powiatu,
- 3) Liczba domów pomocy społecznej,
- 4) Liczba osób objętych podnoszeniem kwalifikacji,
- 5) Liczba inicjatyw integracyjnych,
- 6) Liczba zorganizowanych inicjatyw wspólnie z seniorami.

CEL STRATEGICZNY 6**WSPIERANIE RODZIN I ROZWÓJ PIECZY ZASTĘPCZEJ****Cele operacyjne i kierunki działań:**

- 1) Powadzenie działań promocyjnych mających na celu pozyskanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 2) Pozyskanie, przeszkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w formie rodzinnej i instytucjonalnej;
- 4) Zapewnienie wsparcia rodzinom zastępczym;
- 5) Dostosowanie pieczy instytucjonalnej do obowiązujących przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej;
- 6) Utworzenie mieszkania chronionego.

Czas realizacji działań:

horyzont czasowy realizacji Strategii tj. lata 2018 – 2022

Realizatorzy celów i kierunków działań:

PCPR - Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Ramy i źródła finansowania realizacji celów:

środki budżetu powiatu, dotacje celowe, budżety gmin, inne źródła

Wskaźniki realizacji zadań:

- 1) Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych, wydanych materiałów promocyjnych;
- 2) Liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze lub prowadzących rodzinne domy dziecka;
- 3) Liczba dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej;
- 4) Liczba rodzin/ ilość zatrudnionych koordynatorów, liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa;
- 5) Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego;
- 6) Liczba wychowanków wyrażających chęć zamieszkania w mieszkaniu chronionym;

5. Realizacja Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego obejmuje przedział czasowy od roku 2018 do 2022. Zważywszy na dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość jest to okres tym bardziej rozległy. Dlatego też założyć należy otwartość niniejszego dokumentu w sensie możliwości jego uzupełniania i modyfikacji na przestrzeni lat, jakie strategia obejmuje swym zasięgiem. W trakcie realizacji strategii niektóre działania mogą okazać się niemożliwymi do realizacji z powodów zewnętrznych, inne można będzie uzupełnić, bądź rozszerzyć ich zakres. Okazać się też może, iż rzeczywistość zmieniła się do tego stopnia, że zupełnie nowe działania trzeba będzie skonstruować i wpisać je do dokumentu.

Z wyżej wymienionych względów takie założenie dotyczące Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wydaje się jak najbardziej uzasadnione i praktyczne.

Zasady realizacji Strategii

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego na lata 2018 – 2022” ma na celu wytyczenie głównych kierunków zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej, jaką jest powiat sokołowski. „Jakość życia” jest szerokim pojęciem, a składa się na nie to wszystko, co potrzebne jest jednostce do godnego życia, a więc zasoby materialne, w tym mieszkanie, pożywienie, praca, potrzeby kulturowe, a także wszystko, co wpływa na poczucie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego jednostki. Koordynatorem wdrożenia niniejszej strategii będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim, przy zachowaniu zasady, że za kształt i realizację powyższej Strategii odpowiadają władze Powiatu, podmioty współpracujące i adresaci programów. Strategia powinna być realizowana z wykorzystaniem następujących zasad:

Zasada pomocniczości

Gmina koncentrować ma swe wysiłki na tych zadaniach, których wykonania nie może przekazać innym podmiotom i, które muszą zostać wykonane przez sektor publiczny. Zadania wytyczone w strategii dotyczą pomocy mieszkańcom powiatu, ale w dużej mierze wykonane muszą zostać przy współpracy adresatów strategii z podmiotami publicznymi. Tam, gdzie jednostki społeczne będą w stanie poradzić sobie same ze swoimi problemami, instytucje publiczne ingerować nie będą.

Zasada solidaryzmu

Niektóre zadania i obowiązki muszą być rozłożone na wszystkich adresatów strategii. Dotyczy to głównie zadań z zakresu walki z bezrobociem, pomocy osobom niepełnosprawnym, zapobieganiu dysfunkcjom rodziny.

Zasada zrównoważonego rozwoju

Rozwój społeczno – gospodarczy przy realizacji projektów o dłuższym czasowo zasięgu zachodzić musi przy zachowaniu równowagi pomiędzy elementami ekologicznymi, społecznymi i przestrzennymi. Stanowi to warunek niezbędny do podniesienia poziomu życia na terenie Powiatu, jak i funkcjonowania miejscowych instytucji.

Zasada rozwoju wielokierunkowego

W początkowym etapie wdrażania strategii realizowane powinny być działania, w których Powiat ma już pewne doświadczenie i są one łatwiejsze do wykonania. W kolejnym etapie wdrażane powinny być innowacyjne przedsięwzięcia.

Zasada równości szans do świadczenia usług publicznych

Zakłada się tu otwartość do świadczeń i usług publicznych. Adresaci programu liczyć mogą na wsparcie ze strony Powiatu, skoncentrowane głównie na uczestniczeniu w systemie świadczeń i usług publicznych (kształcenie, ochrony zdrowia, mieszkania).

Zasada orientacji na mieszkańców

Władze powiatu, programując zadania, mają świadomość, że głównym podmiotem ich projektów są ludzie – społeczność lokalna Powiatu Sokołowskiego, mająca swoje potrzeby, ambicje i umiejętności. Działania muszą być tak zaplanowane, by pobudzić ich aktywność.

Zasada współodpowiedzialności

Za kształt i realizację powyższej strategii odpowiadają wszyscy, tj. władza Powiatu, podmioty współpracujące i adresaci programów.

Zasada partnerstwa publiczno – prywatnego

Zasada ta umożliwia łączenie wysiłków finansowych władz lokalnych z pomocą sektora prywatnego, co sprzyja płynności wprowadzanych działań, jak i tworzy dobre podłoże

pod programowe konsorcja. Pozwala to na realizację ważnych przedsięwzięć społecznych oraz inwestycyjnych.

Zasada ciągłości działania

Gwarantuje to trwałość, jak i efektywność rozwiązań systemowych służących minimalizowaniu źródeł bezpieczeństwa socjalnego.

Zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Niepodważalnym faktem jest, iż Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie powinno prowadzić współpracę z organizacjami pozarządowymi. Zasady tej współpracy powinny być jednak jasno określone, tak, by zapewnić profesjonalne wykonania wspólnych, bądź powierzonych zadań.

Na powierzone organizacji pozarządowej zadania można udzielić dotacji, która sfinansuje koszty ich realizacji. Dla udokumentowania podjętych inicjatyw sporządzany powinien być coroczny raport zlecania działań pomocy społecznej.

Rozwiązywanie problemów społecznych może być efektywniejsze, gdy wprowadzi się współpracę z sektorem non-profit. Dlatego też ważną kwestię stanowi tu powoływanie wspólnych zespołów, których zadaniem będzie opracowywanie programów mających na celu rozwiązanie danego problemu społecznego, znalezienie rozwiązania.

Innym rodzajem współpracy może być bieżący wzajemny kontakt polegający na informowaniu się o zaistniałym stanie rzeczy, o planowanych działaniach, a w konsekwencji, wspólna ich realizacja.

Organizacje pozarządowe stają się bardzo istotną strukturą w działaniach podejmowanych przez instytucje samorządowe. Dlatego też tak bardzo ważne jest wypracowanie ścieżki partnerskiej współpracy pomiędzy organizacjami a gminą, co sprzyjać będzie bardziej efektywnym rozwiązaniom, nowatorskim podejściom i odciążeniem pracowników pomocy społecznej.

5.1. Źródła finansowania Strategii

Środki finansowe na realizację działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego na lata 2018-2022 będą pochodzić z :

- budżetu powiatu sokołowskiego (budżet jednostek organizacyjnych powiatu),
- budżetów gmin z terenu powiatu sokołowskiego (budżety jednostek organizacyjnych gmin),

- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- funduszy europejskich,
- innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowania określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu powiatu w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek. Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad tworzonymi programami z zakresu polityki społecznej powiatu. Jej zapisy winny być również uwzględniane przy tworzeniu kolejnych dokumentów długoterminowych. Źródła finansowania winny być również przedmiotem analizy podczas przygotowywania corocznej oceny stopnia jej realizacji.

5.2. Termin realizacji

Termin realizacji wyznaczonych celów strategicznych opisanych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie sokołowskim został wyznaczony na lata 2018-2022. Zarówno wyznaczone cele szczegółowe, jak i działania są zaplanowane długoterminowo i są powiązane z nowym okresem programowym na lata 2018- 2022. Zaplanowane działania będą sukcesywnie realizowane w miarę posiadanych środków finansowych, jak również pozyskiwanych funduszy z Unii Europejskiej.

5.3. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Monitorowanie pozwala z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników przyjętych zadań, jak i na wprowadzenie ewentualnych korekt, w tych zadaniach. Monitoring jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania strategii. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, trendy, potrzeby i oczekiwania społeczne, a także treści nadrzędnych dokumentów strategicznych lub wytyczne dotyczące źródeł dofinansowań zewnętrznych mogą spowodować konieczność zmian zapisów strategii w okresie jej obowiązywania. Poza obserwowanymi zmianami i trendami społeczno – gospodarczymi na kierunek i zakres dokonywanych aktualizacji powinny wpływać również opinie środowiska lokalnego.

Wdrażanie strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych efektów będzie przedstawiana corocznie Radzie Powiatu przez Dyrektora PCPR.

Zakończenie

Celem opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sokołowskiego jest wykształcenie jak najszerszego wachlarza pomocy całej społeczności powiatu sokołowskiego. Uwzględnione zostały w niej potrzeby i problemy społeczne zdiagnozowane na terenie powiatu, jak i odpowiadające im działania profilaktyczne i zaradcze.

Biorąc pod uwagę złożoność sytuacji społecznej na terenie naszego kraju, mnogość problemów i osób niepotrafiących im podołać, niezwykle ważna jest wrażliwość społeczna osób będących w stanie nieść pomoc bliźnim w czynieniu ich życia lepszym i bardziej ludzkim.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Jarosław Puścion